

XIV Informe del Mercat Laboral

|

Negociació Col·lectiva

Octubre 2019

TAULA DE CONTINGUT

1. RESUM EXECUTIU	3
2. DADES ESTADÍSTIQUES DEL MERCAT DE TREBALL I NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA	12
2.1. OCUPACIÓ	12
2.1.1. ATUR REGISTRAT	12
2.1.2. ENQUESTA DE POBLACIÓ ACTIVA	14
2.1.3. AFILIACIÓ	19
2.2. CONTRACTACIÓ	20
2.3. NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA	23
2.3.1. CONVENIS COL·LECTIUS	23
2.3.2. INAPLICACIÓ DE CONVENIS	28
2.4. EXPEDIENTS DE REGULACIÓ D'OCUPACIÓ	32
2.5. CONFLICTIVITAT LABORAL	40
2.6. RESOLUCIÓ EXTRAJUDICIAL DE CONFLICTES	42
2.6.1. TRIBUNAL LABORAL DE CATALUNYA	42
2.6.2. SERVEI DE MEDIACIÓ, ARBITRATGE I CONCILIACIÓ (SMAC)	45
2.7. ABSENTISME LABORAL	48
3. METODOLOGIA	59

1. RESUM EXECUTIU

Les darreres dades estadístiques disponibles del mercat de treball i negociació col·lectiva són les que a continuació es detallen:

Ocupació

- Atur registrat

Segons les dades de l'atur registrat del mes de setembre, a Catalunya l'atur ha augmentat en 1.205 persones (0,32%), i la xifra total d'aturats se situa en 372.623 persones. La xifra més baixa en un mes de setembre des de 2008. Des de 2008, tret de l'any passat, l'atur ha crescut en tots els mesos de setembre. L'augment d'enguany és el menor en xifres absolutes.

Interanualment, s'ha produït una reducció del -2,03% (-7.721 aturats menys) respecte setembre del 2018.

A nivell estatal, l'atur registrat ha augmentat en 13.907 persones en relació al mes anterior (0,45%). El número total de persones desocupades se situa en el mes de setembre en 3.079.711 persones, la xifra més baixa en un mes de setembre des de 2008.

En termes interanuals, l'atur disminueix en 122.798 persones, fet que suposa una variació del -3,83%.

Interanualment, l'atur s'ha reduït un -2,03% a Catalunya i un -3,83% a nivell estatal.

- Enquesta de Població Activa

L'Enquesta de Població Activa del 2on Trimestre de 2019 va situar la taxa d'atur a Catalunya en un 11,17% (0,47 punts menys que el trimestre anterior, que va ser del 11,64%), sent la taxa d'atur més baixa en un segon trimestre des de 2008. Situant-se el nombre total d'aturats de 431.300 persones. A Espanya se situa en un 14,02%.

El 2on trimestre de 2019, la taxa d'atur catalana se situa en un 11,17% i en un 14,02% a Espanya.

Les dades exposades per l'INE, suposen un descens del nombre d'aturats en 15.300 persones respecte del trimestre anterior (3,4%), i en relació amb el mateix trimestre de l'any 2018, hi ha hagut un descens de 700 aturats (-0,2%). Així mateix, el nombre d'ocupats ha augmentat en 40.200 persones (1,2%) respecte al trimestre anterior i en 70.700 persones respecte a l'any anterior (2,1%).

A Espanya, la població activa augmenta aquest trimestre en 210.200 persones respecte al trimestre anterior (0,92%) i se situa en 23.035.500 persones. La taxa d'activitat puja 39 centèsimes i se situa en el 58,74%. En l'últim any la població activa s'ha incrementat en 201.400 persones.

A més, el nombre d'aturats se situa en 3.230.600 persones, havent disminuït la taxa d'atur 0,68 punts situant-se en un 14,02% en aquest trimestre, reduint-se el nombre d'aturats en 123.000 persones aquest trimestre i en relació amb el mateix trimestre de l'any 2018, ha disminuït en 259.500 persones (-7,43% de variació interanual).

- **Afiliació**

A Catalunya, al mes de setembre de 2019 hi ha 3.459.929 afiliats a la Seguretat Social, 4.483 més que el mes anterior (0,13%) i 74.765 més que l'any anterior (2,21%). Al conjunt d'Espanya l'afiliació se situa en els 19.323.451 afiliats (460.736 més que l'any anterior; 2,44%).

Per territoris, l'augment interanual de l'afiliació ha estat generalitzat; a Barcelona del 2,16%, a Girona d'un 2,42%, a Tarragona del 2,77% i a Lleida un 2,07%.

Interanualment, l'afiliació ha augmentat un 2,21% a Catalunya (74.765 afiliacions més) i un 2,44% a Espanya (460.736 més).

Contractació

Al setembre de 2019 s'han formalitzat a Catalunya 307.928 contractes laborals, dels quals el 15,21% han estat indefinits (46.822) i el 84,79%, temporals (261.106).

Respecte del mes d'agost, la contractació ha incrementat un 41,39% (90.135 contractes més), sent més intens l'augment de la indefinida (93,44%; 22.617 contractes més) que el de la temporal (34,88%; 67.518 més).

Interanualment, s'ha produït un increment del 10,29% (28.723 contractes més), la contractació indefinida creix un 3,27% i la contractació temporal un 11,65% respecte el mes de setembre de 2018.

La contractació acumulada de gener a setembre de 2019 s'ha incrementat un 1,67% (41.600 contractes més).

En el conjunt de l'Estat, s'han formalitzat 2.094.635 contractes en el mes de setembre, xifra que suposa un increment mensual del 37,81% (574.713 més) i un 7,29% en termes interanuals (142.238 contractes més). Els contractes indefinits han crescut un 93,65% respecte el mes anterior i un 2,56% respecte l'any anterior i els temporals, han augmentat un 32,88% mensualment i un 7,93% interanualment.

Fins al mes de setembre, s'ha acumulat un total de 16.782.963 contractes, 1.610.879 de caràcter indefinit (9,60%) i 15.172.084 temporals (90,40%).

La contractació ha augmentat un 10,29% respecte l'any anterior a Catalunya i un 7,29% al conjunt de l'Estat.

Per altra banda, si analitzem les dades de l'EPA del segon trimestre de l'any, del total d'ocupats a Catalunya el 78,3% d'ocupats té contracte de durada indefinida i el 21,6% de caràcter temporal. A Espanya, la taxa de temporalitat és superior amb el 26,8%.

Negociació col·lectiva

- Convenis Col·lectius

A 31 d'agost de 2019 a Catalunya s'han registrat un total de 283 Convenis, afectant a 963.422 treballadors i 128.185 empreses, el que comporta un decrement del -4,71%.

A nivell estatal, fins a 31 d'agost de 2019 s'han registrat un total de 3.029 Convenis, afectant a 8.463.315 treballadors i 952.964 empreses, que suposa un increment del 2,26%.

Fins a l'agost del 2019 s'han registrat a Catalunya 283 convenis col·lectius (-4,71%) i a nivell estatal 3.029 Convenis (+2,26%).

A Catalunya la mitjana de variació salarial pactada en el global de Convenis és del 2,12%, sent del 1,61% en els convenis d'empresa i del 2,14% en els convenis d'àmbit superior a l'empresa. A Espanya la mitjana de la variació salarial pactada és del 2,29% (1,92% convenis d'empresa i 2,31% d'àmbit superior a l'empresa).

En relació a la jornada anual mitjana pactada a Catalunya ha sigut de 1.752,51 hores i al conjunt de l'Estat de 1.750,79 hores.

A Catalunya a nivell salarial s'ha passat del 1,64% pactat fins a l'agost de 2018 al 2,12% pactat en 2019, que suposa una variació d'un 29,27%, i en relació a la jornada aquesta s'ha reduït en un 1,24%.

A Catalunya la mitjana de variació salarial pactada ha sigut del 2,12% (+29,27%), i a Espanya la mitjana de la variació salarial pactada és del 2,29% (+38,79%).

- Inaplicacions de Conveni

De gener a agost de 2019 s'han dipositat 830 inaplicacions de conveni (un 16,74% més respecte el mateix període de l'any 2018), les quals han estat presentades per 657 empreses (1,23% respecte el mateix període de l'any anterior), i han afectat a un total de 15.197 treballadors (22,58% més respecte el mateix període de 2018). Per sector d'activitat, el 65,66% de les inaplicacions presentades han sigut en el sector serveis.

Pel que fa a les condicions de treball inaplicades, el 50,7% d'inaplicacions són de quantia salarial exclusivament, encara que en la resta, s'inaplica conjuntament amb d'altres condicions.

El 93,7% de les inaplicacions s'han resolt amb acord entre l'empresa i els representants legals dels treballadors durant el període de consultes.

Fins al mes d'agost de 2019 s'han dipositat 830 inaplicacions de conveni (+16,74%) de les quals el 50,7% són de quantia salarial exclusivament. El 93,7% de les inaplicacions s'han resolt amb acord.

Expedients de Regulació d'Ocupació

6

Fins al mes d'agost de 2019, s'han comunicat o resolt 254 expedients (37,30% més respecte 2018) que han afectat a un total de 5.897 treballadors (42,72% més respecte l'any 2018). D'aquests expedients 104 van ser d'extinció, 124 de suspensió del contracte de treball i 26 de reducció de jornada

Si comparem el mateix període de l'any 2019 amb el del 2018, el total d'expedients de regulació d'ocupació s'ha incrementat en un 37,30%, registrant-se un increment dels expedients de suspensió en un 42,53% i en els d'extinció en un 46,48%, i els de reducció de jornada, en canvi, s'han reduït en un -3,70%.

Fins al mes d'agost de 2019, s'han comunicat o resolt 254 expedients (+37,30%) que han afectat a un total de 5.897 treballadors (+42,72%).

Els expedients que suposen l'adopció de mesures de flexibilitat interna (suspensió de contracte de treball i reducció de la jornada de treballador) han anat guanyant major pes, amb caràcter general, vers els que suposen l'extinció de la relació de treball. Per tant, del total d'expedients que es van presentar en l'any 2003 els expedients d'extinció suposaven el 68,74%, l'any 2007 comportaven el 60,41%, el 20,03% en 2015, en 2016 el 28,43%, en 2017 el 32,29% i actualment, i fins a l'agost de 2019 suposen el 40,94%.

Del total d'expedients que es van presentar en l'any 2003 els d'extinció suposaven el 68,74%, l'any 2007 comporten el 60,41%, el 20,03% en 2015, en 2016 el 28,43%, en 2017 el 32,29% i fins a l'agost del 2019 el 40,94%.

Segons l'àmbit territorial, tenint en consideració les dades acumulades fins a l'agost de 2019, dels 254 expedients presentats, 183 es van presentar als serveis territorials de Barcelona (72%), 29 als de Girona (11,42%), 7 a Lleida (2,76%), 8 a Tarragona (3,15%), 10 a Terres de l'Ebre (3,94%) i 17 a la Direcció General de Relacions Laborals i Qualitat en el Treball (6,69%).

Conflictivitat laboral

Segons les darreres dades publicades per l'Observatori del Treball i Model Productiu, a Catalunya fins al mes de maig de 2019, s'han produït 68 vagues, amb un total de 39.119 treballadors participants i 99.119 jornades laborals perdudes, augmentant el nombre de vagues en un 55% respecte el mateix període de l'any 2018.

Tanmateix, augmenten en un 31% el nombre de jornades perdudes (23.346 jornades perdudes més) i en un 132% el nombre de treballadors participants (22.502 més). No obstant, com el nombre de treballadors participants és menor respecte a la plantilla convocada, l'índex d'incidència passa del 69,9% en 2018, al 28,1% en 2019.

A Catalunya fins al mes de maig de 2019, s'han produït 68 vagues (55% més respecte l'any anterior).

Segons l'informe de Conflictivitat Laboral de la CEOE del mes de setembre, a Espanya en els dos primers quadrimestres de l'any s'han produït 341 vagues, amb 862.011 treballadors implicats i 16.722.900 hores laborals perdudes. Per tant, disminueix el nombre de vagues respecte a les 348 del mateix període de l'any anterior, però augmenta el número de hores laborals perdudes i de treballadors implicats.

Convé destacar, per la seva repercussió, les vagues de gener, febrer, maig, juny, juliol i agost de 2019 s'han produït en el sector del taxi, les vagues generals a Catalunya, i les produïdes al sector educatiu, del metall i del transport i comunicacions, respectivament.

Resolució extrajudicial de conflictes

- Tribunal Laboral de Catalunya

Fins al mes de setembre de l'any 2019 s'han presentat un total de 737 expedients, dels quals 6 han sigut arbitratges, 474 han sigut conciliacions i 257 mediacions. Interanualment, el total d'expedients s'ha incrementat en un 9,35%.

Interanualment, el total d'expedients s'ha incrementat en un 9,35%.

A nivell de vagues, fins al mes de setembre s'han desconvocat un total de 21 vagues (6 de caràcter indefinit) amb un total de 37.198 hores desconvocades i amb un valor anual d'hores desconvocades de 549.786,44 euros¹.

De gener a setembre de 2019 **s'han desconvocat un total de 21 vagues, amb un total de 37.198 hores desconvocades amb un valor anual d'hores desconvocades de 549.786,44 euros.**

Segons l'àmbit territorial, durant el període gener-setembre, a Barcelona s'han presentat un total de 631 expedients, dels quals 5 han sigut arbitratges, 413 han sigut conciliacions i 213 mediacions. A Girona, s'han presentat un total de 33 expedients, dels quals 25 han sigut conciliacions i 8 mediacions. A Lleida, s'han presentat un total de 19 expedients, dels quals 1 ha sigut un arbitratge, 12 han sigut conciliacions i 6 mediacions. A Tarragona, s'han presentat un total de 54 expedients, dels quals 24 han sigut conciliacions i 30 mediacions.

8

- Servei de Mediació, Arbitratge i Conciliació

a) Conciliacions individuals

Fins al mes de juliol de 2019 s'han produït 48.256 conciliacions individuals a Catalunya, un 5,7% més respecte al mateix període de 2018, que hi van haver 45.650 conciliacions individuals.

Fins el mes de juliol de 2019 **s'han produït 48.256 conciliacions individuals a Catalunya, un 5,7% més respecte al mateix període de 2018.**

¹ Cost salarial per hora, per Comunitat Autònoma. INE

b) Conciliacions col·lectives

L'Estadística de Conciliacions Laborals de l'Observatori de Treball i Model Productiu, estima que fins el mes de juliol 2019, van haver-hi 80 conflictes col·lectius en el Servei de Mediació, Arbitratge i Conciliació, fet que suposa una variació del 2,6% respecte a l'any anterior (2 conflictes més).

Fins el mes de juliol de 2019, van haver-hi 80 conflictes col·lectius, un 2,6% més respecte 2018.

Absentisme Laboral

- **Absentisme 1er Trimestre 2019**

Les dades corresponents del primer trimestre del 2019 evidencien que l'absentisme ha provocat una pèrdua d'un 5,2% de les hores pactades, mentre que l'absentisme no justificat ha suposat una pèrdua d'un 1,4% de les hores pactades. Els percentatges esmentats prèviament equivalen en mitjana en que cada dia un total de 267.000 persones no assisteixen al seu lloc de feina de forma injustificada i un total de 747.000 persones en mitjana, al dia, han estat de mèdica durant el primer trimestre de l'any.

Al primer trimestre de 2019, l'absentisme ha provocat una pèrdua d'un 5,2% de les hores pactades.

9

Al primer trimestre de l'any, la taxa d'absentisme a Catalunya se situa en el 5,3% amb una variació interanual del 0,12%. Situant-se entre les Comunitats Autònomes que es troben per sobre de la mitjana d'Espanya, que és del 5,2%. L'absentisme injustificat se situa en el 1,5%.

Per sectors econòmics, el sector industrial i els serveis tenen el major índex d'absentisme (5,4%). Sent la construcció la que menys absentisme en té (4%), també del injustificat (0,6%).

- **Evolució de l'absentisme laboral a Espanya**

La taxa d'absentisme estimada a partir de les dades de la ETCL augmenta entre els anys 2000 i 2007, per estabilitzar-se i reduir-se lleugerament entre 2008 i 2011, produint-se una baixada més profunda en 2012 i 2013. De 2014 al 2017, es va produir un repunt, pujant al 5%, és a dir, augmenta un 21%. L'any 2018, es situa al 5,3% el que la situa novament en un màxim històric.

L'any 2018, la taxa d'absentisme a Espanya se situa al 5,3%.

Per sectors, la indústria mostra la taxa d'absentisme més elevada amb un 5,6% (+0,5pp respecte 2017), mentre que la construcció presenta la situació contrària amb un 3,6%. El sector serveis arriba al seu màxim històric amb un 5,4% (0,3pp més).

La indústria mostra la taxa d'absentisme més elevada dels sector d'activitat, amb un 5,6%.

- Evolució de la Incapacitat Laboral per contingències comunes a Catalunya

La situació de la IT per contingències comunes a Catalunya, ha estat creixent fins a l'any 2007, a partir del qual s'ha produït una disminució constant entre els anys 2008-2013, coincidint amb els anys de crisi econòmica. En canvi, a partir del 2014, es produeix de nou un creixement constant de les baixes d'IT.

La durada mitjana de dies en IT, de l'any 2017 se situa en 32,4 dies, el que suposa un increment del 3,5% respecte l'any anterior. No obstant això, anys com 2010, 2011 o 2014 va ser encara superior, amb 35,7, 36,7 i 35,4 dies respectivament.

Els dies per IT per cada afiliat actiu, van disminuir a partir del 2011, situant-se en el seu mínim en 9 dies l'any 2013, no obstant això, a partir d'aquest any ha tornat a incrementar-se i l'any 2017 es va tornar a situar en 11 dies de IT per cada afiliat actiu a Catalunya.

Per grups d'edat, la incidència de les baixes per 100 treballadors afiliats és més elevada en el grup de 16 a 24 anys i va disminuint amb l'edat.

No obstant, la durada mitjana d'IT és inferior en els grup d'edat de 16 a 24 anys (11,8 dies) que a la resta de grups d'edat (20 dies de 25-34 anys, 28,8 dies de 35 a 44 anys, 42,4 dies de 45 a 54 anys i 64,4 dies de 55 o més anys).

Segons el mes, trobem que al 2017 els mesos amb més incidència de baixes són gener, novembre i març. El mes amb menys incidència del 2009 al 2017, és el mes d'agost, tot i que, amb caràcter general també són baixos els mesos de juny, juliol i setembre.

La distribució dels principals grups de diagnòstics de 2017, és molt similar a la distribució d'anys anteriors. Les malalties osteomusculars ocupen el primer lloc i les malalties respiratòries ocupen el segon. Les malalties mentals representen el 7,1%.

Segons l'àmbit territorial, l'augment de la incidència respecte a l'any 2016, s'observa a totes les províncies, especialment a Tarragona.

Conclusions i propostes

En aquest Informe hem volgut analitzar la problemàtica de l'absentisme laboral, donat que és un dels principals factors de preocupació per les empreses pels perjudicis en les despeses directes i indirectes que genera. Les primeres per la pèrdua de les jornades laborals que representen els procediments de baixa per absentisme, tot afegint els costos directes associats, i les segones, pel retard en el ritme de treball com a conseqüència de la reducció de mà d'obra, sobrecàrrega de treball sobre els recursos humans disponibles, pèrdues de producció, qualitat inferior, etc.

La taxa d'absentisme estimada a partir de les dades de la ETCL augmenta entre els anys 2000 i 2007, per estabilitzar-se i reduir-se lleugerament entre 2008 i 2011, produint-se una baixada més profunda en 2012 i 2013. De 2014 al 2017, es va produir un repunt, pujant al 5%, és a dir, augmenta un 21%. L'any 2018, es situa al 5,3% el que la situa novament en un màxim històric, tot i el context de **moderació de creixement de l'economia i de l'ocupació**.

En el darrer Acord Interprofessional de Catalunya 2018-2020 signat per les organitzacions empresarials i sindicals més representatives a Catalunya ja es va expressar que la problemàtica de l'absentisme laboral és un factor de preocupació per a les empreses i les persones treballadores pels perjudicis en les despeses directes i indirectes que a ambdós els hi genera i **s'ha creat un grup de treball** al respecte.

Les situacions que originen l'absentisme són diverses i comporten que s'hagi d'actuar en diversos fronts, tant pel que fa a canvis legislatius, com a través d'una gestió més eficient dels diferents organismes competents en aquesta matèria, així com, mitjançant la implicació d'empreses i persones treballadores, en els àmbits que els hi pertoca.

En aquest sentit, des de Foment del Treball Nacional es realitzen les següents propostes en la matèria:

- Potenciar les mesures de control i eficàcia de la incapacitat temporal de curta durada.
- Supressió de l'obligació empresarial del pagament de la prestació des del 4t al 15è dia de la baixa.
- Fomentar els canals de comunicació que afavoreixin les interrelacions entre el personal mèdic dels Serveis Públics de Salut i els serveis mèdics de Mútues i empreses.
- Control de les llistes d'espera amb l'objectiu de reduir-les evitant costos a les empreses en la gestió de la incapacitat temporal.
- Reconeixement de competències a les Mútues per a expedir altes mèdiques en tots els supòsits.
- Potenciar la subscripció de convenis entre l'Administració General de l'Estat i les Mútues per a la realització de proves mèdiques i intervencions quirúrgiques per les Mútues quan el cost sigui igual o inferior al cost de la previsió de la baixa.
- Facilitar l'expedició de receptes mèdiques a l'empresa pels metges d'empresa.
- Potenciar els recursos i actuacions del SGAM (ICAM), i la seva coordinació amb les empreses.

Per últim, des de Foment estem desenvolupant un estudi on col·laboren les mútues per tal de disposar d'un sistema d'indicadors d'absentisme laboral que aportarà les taxes d'absentisme a les empreses desglossades per causes i altres factors, a l'efecte d'establir un sistema real i eficaç de detecció de l'absentisme. Així mateix, s'elaboraran i elevaran propostes a les administracions públiques competents (Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, Departament de Salut, Institut Català d'Avaluacions Mèdiques i Instituto Nacional de la Seguridad Social) i a les pròpies empreses .

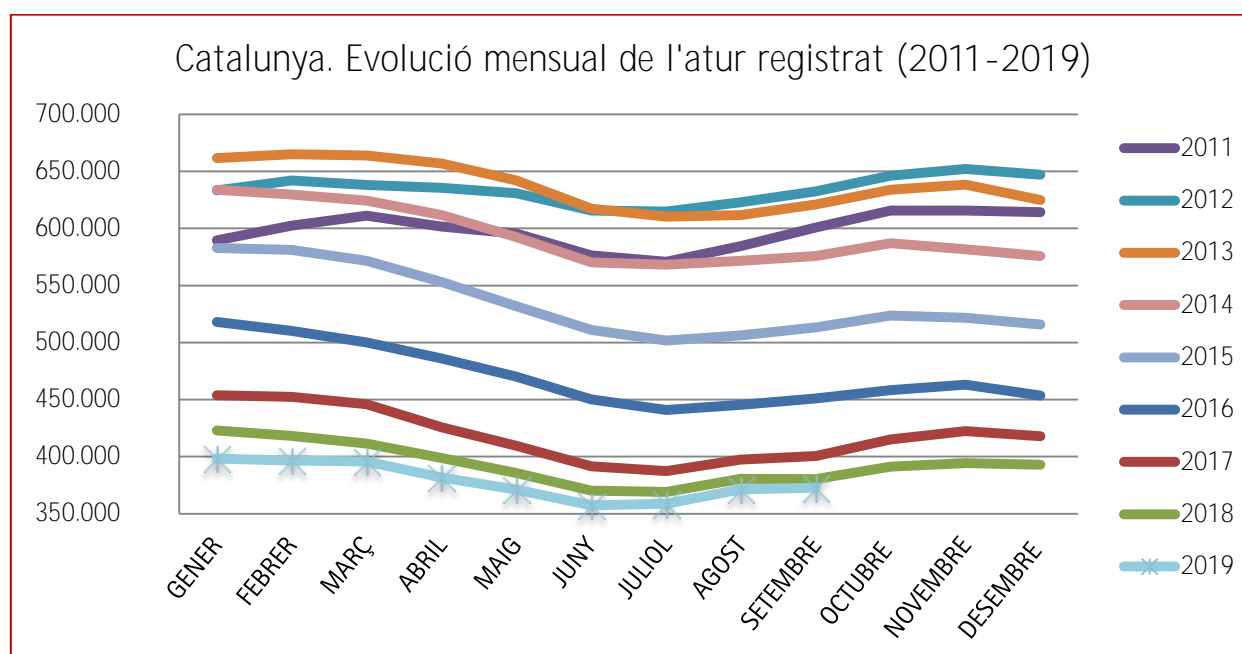
2. DADES ESTADÍSTIQUES DEL MERCAT DE TREBALL I NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA:

2.1. OCUPACIÓ

2.1.1. Atur registrat

Segons les dades de l'atur registrat del mes de setembre, a Catalunya l'atur ha augmentat en 1.205 persones (0,32%), i la xifra total d'aturats se situa en 372.623 persones. La xifra més baixa en un mes de setembre des de 2008. Des de 2008, tret de l'any passat, l'atur ha crescut en tots els mesos de setembre. L'augment d'enguany és el menor en xifres absolutes.

Interanualment, s'ha produït una reducció del -2,03% (-7.721 aturats menys) respecte setembre del 2018.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

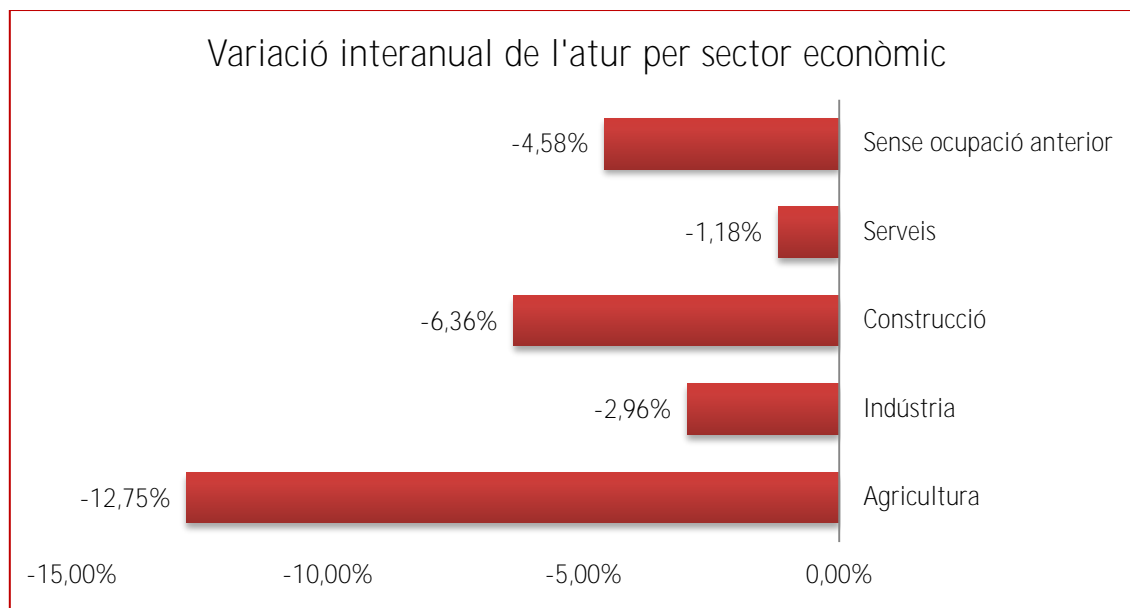
A nivell estatal, l'atur registrat ha augmentat en 13.907 persones en relació al mes anterior (0,45%). El número total de persones desocupades se situa en el mes de setembre en 3.079.711 persones, la xifra més baixa en un mes de setembre des de 2008.

En termes interanuals, l'atur disminueix en 122.798 persones, fet que suposa una variació del -3,83%.

Tornant a l'anàlisi de la situació a Catalunya, i segons el sexe, interanualment, l'atur es redueix més en els homes (-2,4%) amb 3.957 aturats menys que l'any anterior, que en les dones (-1,7%) amb 3.764 aturades menys que l'any anterior.

Per edats, l'atur augmenta un 2% en els menors de 25 anys respecte fa un any i es redueix un -2,3% entre la població de 25 i més anys.

En relació amb els sectors, el major descens interanual es produeix en l'agricultura (-12,75%), seguit de la construcció (-6,36%), la indústria (-2,96%) i per últim el sector serveis (-1,18%).

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

En funció de la durada de la demanda, trobem que del total d'atur registrat a Catalunya, el 46,07% d'aturats, porten fins a 6 mesos a l'atur, el 15,72% fa entre 6 i 12 mesos que es troben a l'atur, i el 38,20% restant, fa més de 12 mesos.

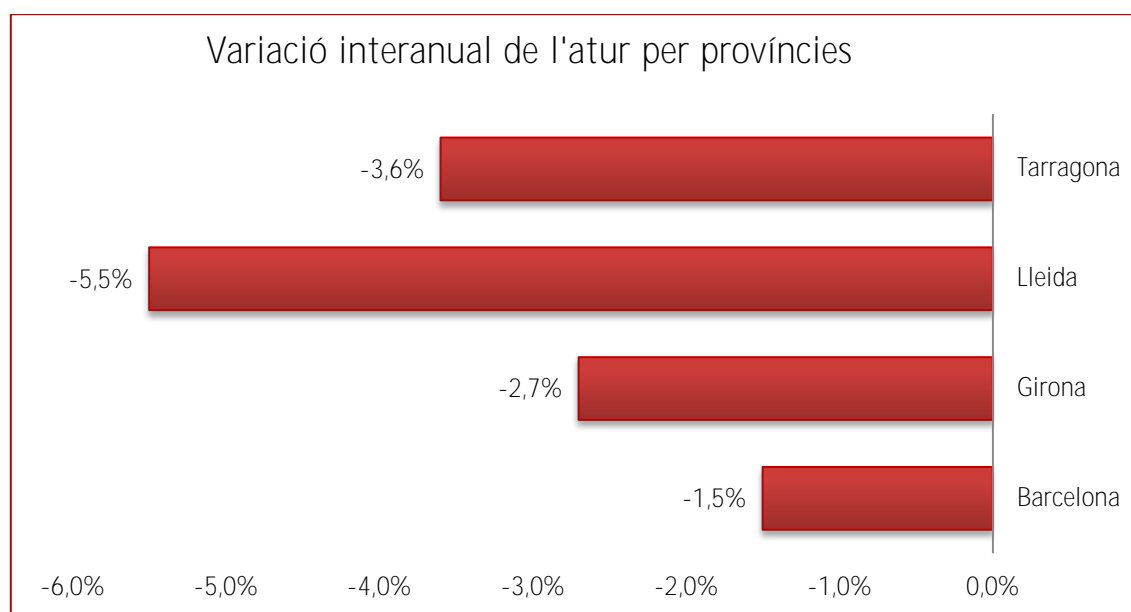
Interanualment, s'ha reduït un -7% els aturats de més de 12 mesos, un -1,8% els aturats de 6 a 12 mesos i augmenta un 0,7% els de fins a 6 mesos.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

Segons l'àmbit territorial, interanualment l'atur es redueix a Barcelona un -1,47% amb 4.139 aturats menys i la xifra total d'aturats se situa en 277.267 persones. A Girona hi ha 33.827 aturats el que suposa una reducció interanual de 923 aturats (-2,66%). A Lleida l'atur registrat ha disminuït un -

5,47% respecte l'any anterior (-1.063 aturats) i el total d'aturats se situa en 18.354 persones. Per últim, a Tarragona, hi ha 43.175 aturats, 1.596 menys que l'any anterior (-3,56%).

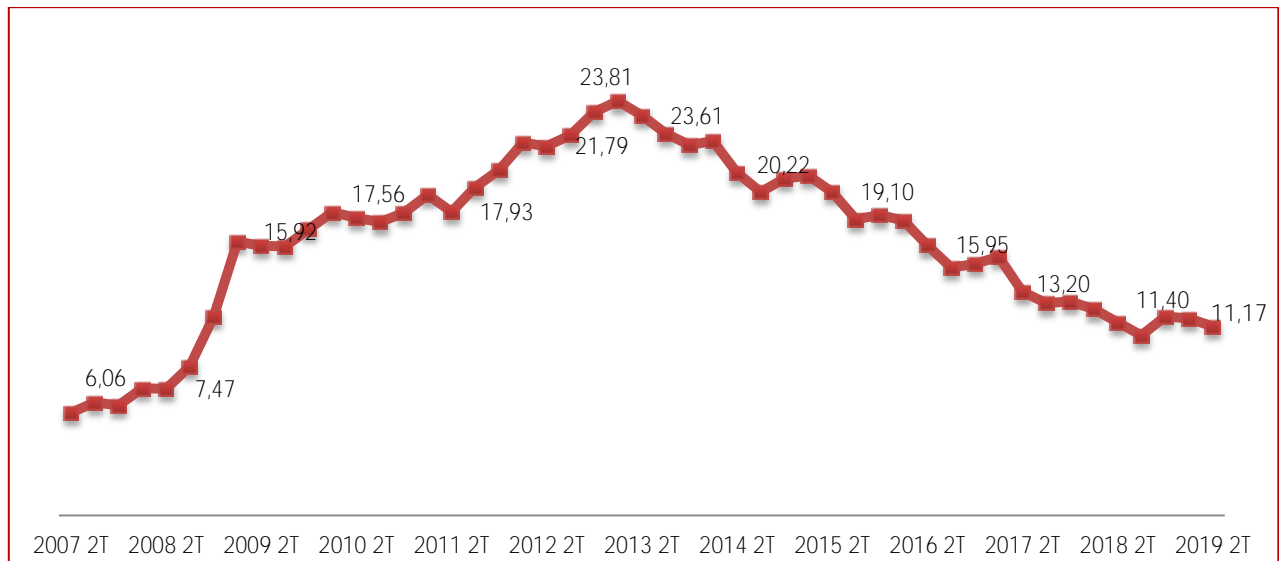
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

2.1.2. Enquesta de Població Activa.

L'Enquesta de Població Activa del 2on Trimestre de 2019 va situar la taxa d'atur a Catalunya en un 11,17% (0,47 punts menys que el trimestre anterior, que va ser del 11,64%), sent la taxa d'atur més baixa en un segon trimestre des de 2008. Situant-se el nombre total d'aturats de 431.300 persones.

Les dades exposades per l'INE, suposen un descens del nombre d'aturats en 15.300 persones respecte del trimestre anterior (3,4%), i en relació amb el mateix trimestre de l'any 2018, hi ha hagut un descens de 700 aturats (-0,2%). Així mateix, el nombre d'ocupats ha augmentat en 40.200 persones (1,2%) respecte al trimestre anterior i en 70.700 persones respecte a l'any anterior (2,1%).

Evolució taxa d'atur 2007-2019

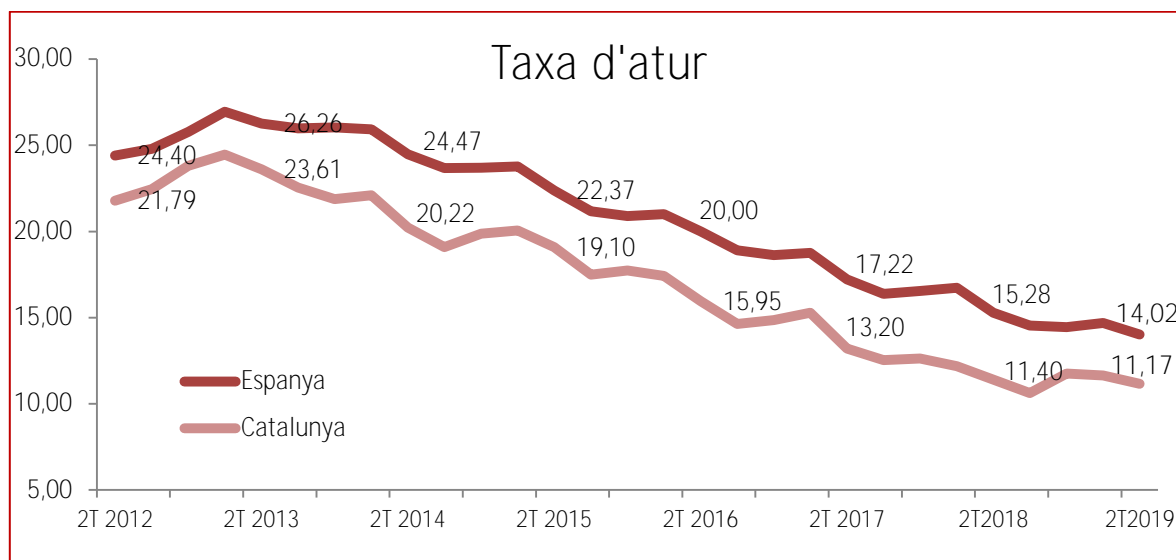
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

A Espanya, la població activa augmenta aquest trimestre en 210.200 persones respecte al trimestre anterior (0,92%) i se situa en 23.035.500 persones. La taxa d'activitat puja 39 centèsimes i se situa en el 58,74%. En l'últim any la població activa s'ha incrementat en 201.400 persones.

A més, el nombre d'aturats se situa en 3.230.600 persones, havent disminuït la taxa d'atur 0,68 punts situant-se en un 14,02% en aquest trimestre, reduint-se el nombre d'aturats en 123.000 persones aquest trimestre i en relació amb el mateix trimestre de l'any 2018, ha disminuït en 259.500 persones (-7,43% de variació interanual).

El nombre d'ocupats augmenta a Espanya en 333.800 persones (un 1,71%) respecte al trimestre anterior. En termes interanuals, el nombre d'ocupats augmenta en 460.800 amb un 2,38% d'increment. La xifra d'ocupats se situa en 19.804.900 persones al segon trimestre de 2019.

En relació a l'atur, l'evolució ha estat molt similar, tant en els períodes d'increment de la desocupació com en els de disminució del mateix, si bé, la taxa de desocupació a Catalunya es mostra sempre per sota de la del conjunt d'Espanya, com es visualitza en el següent gràfic:

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

L'Enquesta de població activa del segon trimestre de 2019 estima que hi ha 3.862.400 les persones actives a Catalunya, de les quals 3.431.200 es troben ocupades i 431.300, aturades i buscant feina de manera activa.

Per sexe, l'ocupació femenina s'ha impulsat per sobre (2%, 31.800 dones ocupades més), de l'ocupació masculina (0,5%; 8.400 més).

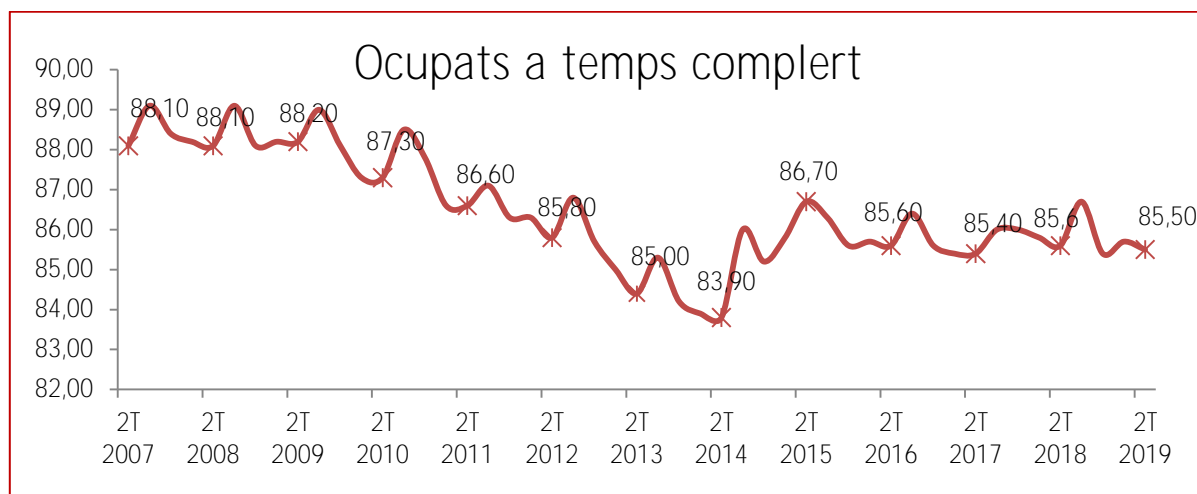
En relació amb l'atur, destaca el descens de l'atur femení (-2%; 4.300 aturades menys) i creix en els homes (1,7%; 3.600 més).

D'altra banda, en els joves de 16 a 29 anys l'atur es redueix amb intensitat (-4%; 5.400 menys), tanmateix ha augmentat la població jove ocupada (4,2%).

Quant al tipus de jornada, l'ocupació a temps parcial creix amb més força que la del temps complet (2,8% davant del 0,9%) i la taxa de parcialitat s'incrementa lleument en el trimestre fins al 14,5%.

Per tipus de contracte, destaca l'increment de la població assalariada amb contracte temporal (30.400 més; 5,1%), en conseqüència la taxa de temporalitat ha augmentat en 0,8 punts percentuals respecte el trimestre anterior, situant-se en el 21,7%. Interanualment, els ocupats a temps parcial s'incrementen amb més intensitat que els de temps complert (3,3%; 16.000 més i 1,9%; 54.700 més, respectivament). Quant al tipus de contracte, creixen amb més força els assalariats amb contracte temporal (2,9% enfront del 2,5% dels indefinits).

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

Sectorialment, l'agricultura és el sector que presenta un creixement més intens (5,4%), seguida de la indústria (2,1%), d'altra banda, l'ocupació a la construcció cau amb força (-9%).

En termes interanuals, l'agricultura i la construcció perden ocupació mentre que augmenta en els serveis i la indústria, tal com es pot observar al següent quadre:

	OCUPATS				
	Valor	Var. Intertrimestral		Var. interanual	
		Absoluta	Relativa (%)	Absoluta	Relativa (%)
Agricultura	52.600	2.700	5,4	-9.700	-15,6
Indústria	633.900	13.000	2,1	2.400	0,4
Construcció	182.000	-17.900	-9,0	-29.300	-13,9
Serveis	2.562.600	42.300	1,7	107.300	4,4
TOTAL	3.431.200	40.200	1,2	70.700	2,1

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

ATURATS

	Var. Intertrimestral			Var. interanual	
	Valor	Absoluta	Relativa (%)	Absoluta	Relativa (%)
Agricultura	4.200	-600	-12,5	-1.100	-20,8
Indústria	35.800	-700	-1,9	7.700	27,4
Construcció	25.100	6.100	32,1	9.100	56,9
Serveis	145.100	-11.200	-7,2	-3.300	-2,2
No classificables ²	175.900	-1.700	-1,0	-13.500	-7,1
Cerquen la 1ª feina	45.100	-7.200	13,8	400	0,9
TOTAL	431.300	-15.300	-3,4	-700	-0,2

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

Segons l'àmbit territorial, a la província de Barcelona, els resultats de l'EPA del 2on trimestre de l'any 2019, situa la població activa en 2.853.200 persones, del les quals 311.800 persones es troben a l'atur (6.400 més que l'any anterior) i 2.541.400 persones estan ocupades (47.200 més que l'any anterior).

18

La taxa d'atur de Barcelona se situa en el 10,93% al segon trimestre de l'any (la mateixa taxa de l'any anterior).

A la província de Girona, la població activa total se situa en les 393.900 persones, de les quals 352.700 estan ocupades (10.200 més que l'any anterior) i 41.200 es troben a l'atur (4.600 menys que l'any anterior).

La taxa d'atur de Girona se situa en el 10,46% (1,3 punts menys que l'any anterior).

Per altra banda, a Lleida, hi ha 22.100 aturats (-500 respecte l'any anterior) i 196.500 ocupats (10.200 més que l'any anterior), el que situa a la població activa total en 218.600 persones.

La taxa d'atur de Lleida és de l'10,09% en el segon trimestre de l'any (0,7 punts menys que fa un any).

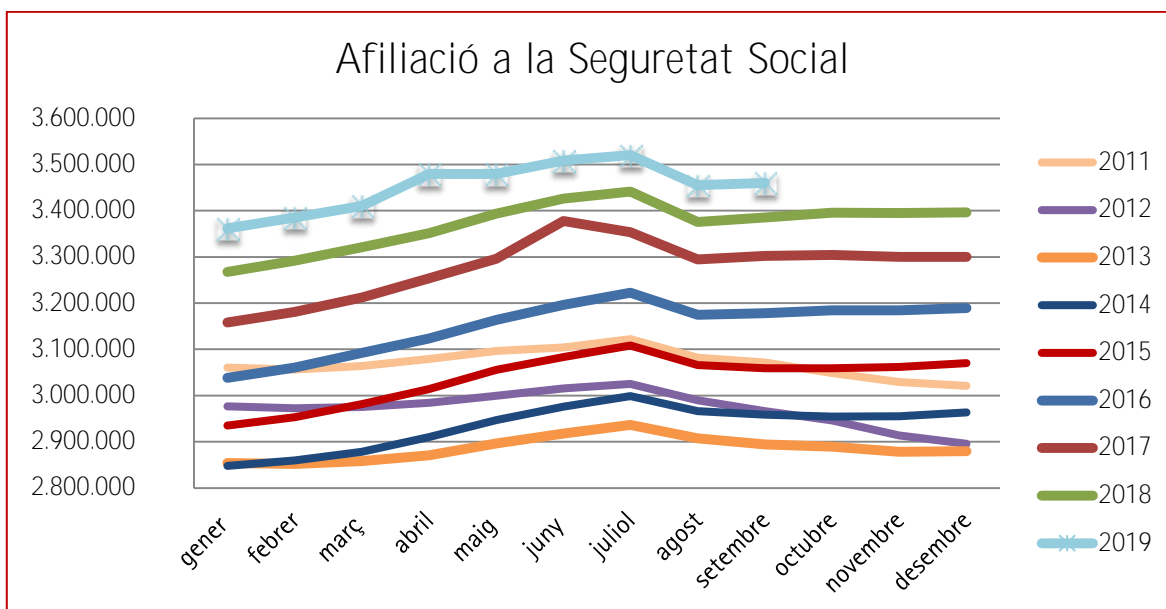
Per últim, a Tarragona, hi ha un total de 56.200 aturats (-1.900 respecte el 2T de 2018), la població ocupada se situa en les 340.600 persones (3.200 més respecte l'any anterior), i per tant, en total la població activa és de 396.700 persones.

La taxa d'atur a Tarragona se situa en el 14,16% (0,5 punts menys que l'any anterior).

² Persones desocupades que fa més d'un any que han deixat la darrera ocupació.

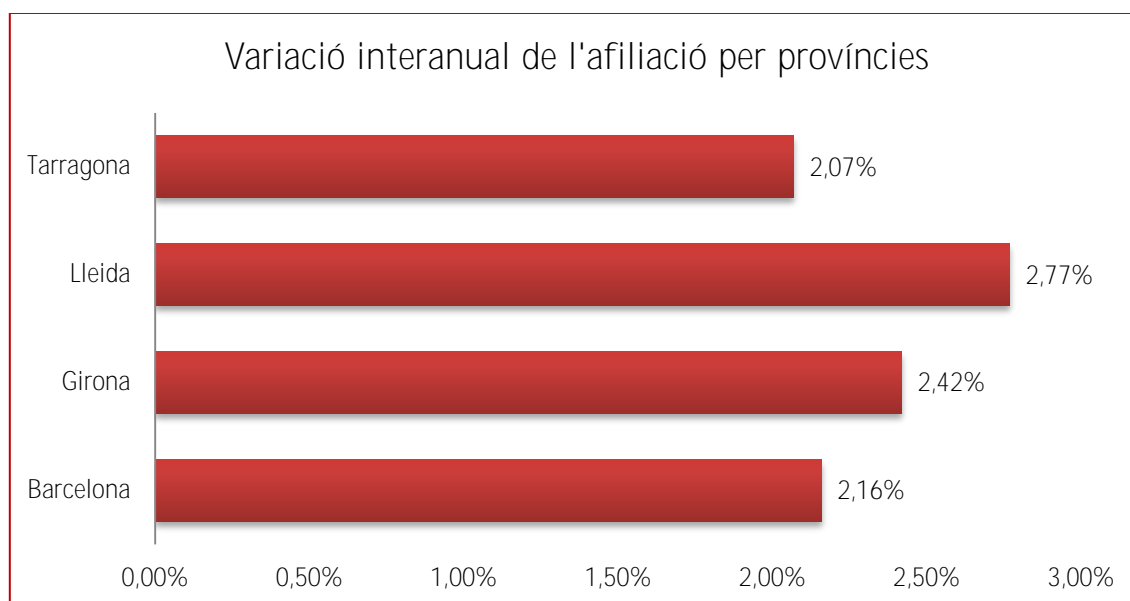
2.1.3 Afiliació.

A Catalunya, al mes de setembre de 2019 hi ha 3.459.929 afiliats a la Seguretat Social, 4.483 més que el mes anterior (0,13%) i 74.765 més que l'any anterior (2,21%). Al conjunt d'Espanya l'afiliació se situa en els 19.323.451 afiliats (460.736 més que l'any anterior; 2,44%).

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

Per territoris, l'augment interanual de l'afiliació ha estat generalitzat; a Barcelona del 2,16%, a Girona d'un 2,42%, a Tarragona del 2,77% i a Lleida un 2,07%.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

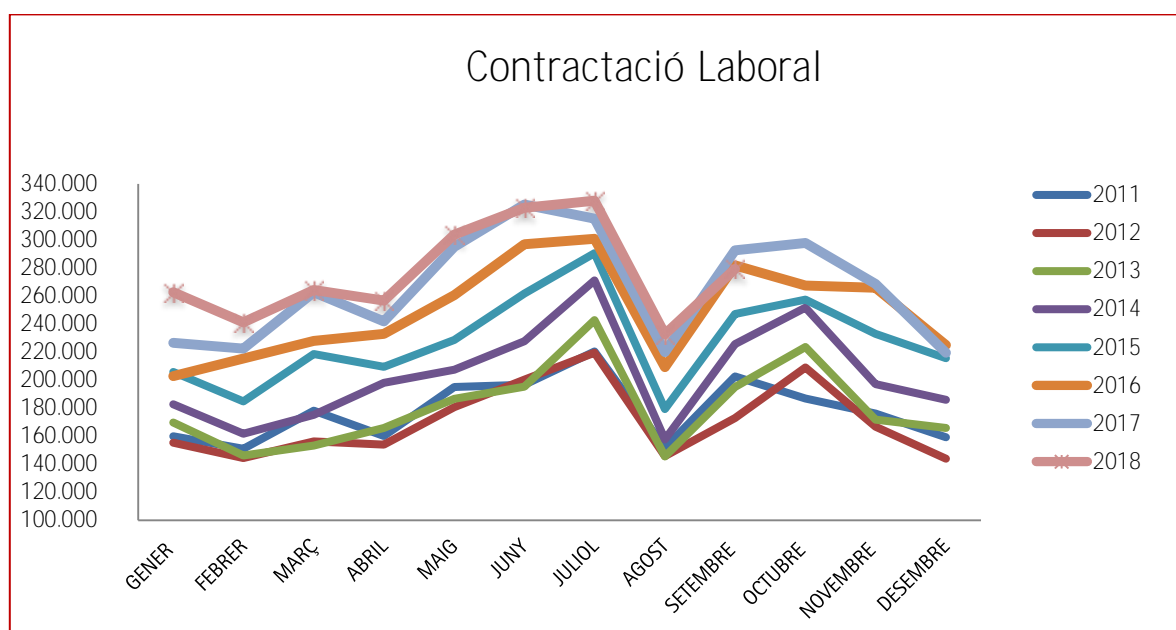
2.2. CONTRACTACIÓ

Al setembre de 2019 s'han formalitzat a Catalunya 307.928 contractes laborals, dels quals el 15,21% han estat indefinits (46.822) i el 84,79%, temporals (261.106).

Respecte del mes d'agost, la contractació ha incrementat un 41,39% (90.135 contractes més), sent més intens l'augment de la indefinida (93,44%; 22.617 contractes més) que el de la temporal (34,88%; 67.518 més).

Interanualment, s'ha produït un increment del 10,29% (28.723 contractes més), la contractació indefinida creix un 3,27% i la contractació temporal un 11,65% respecte el mes de setembre de 2018.

La contractació acumulada de gener a setembre de 2019 s'ha incrementat un 1,67% (41.600 contractes més).

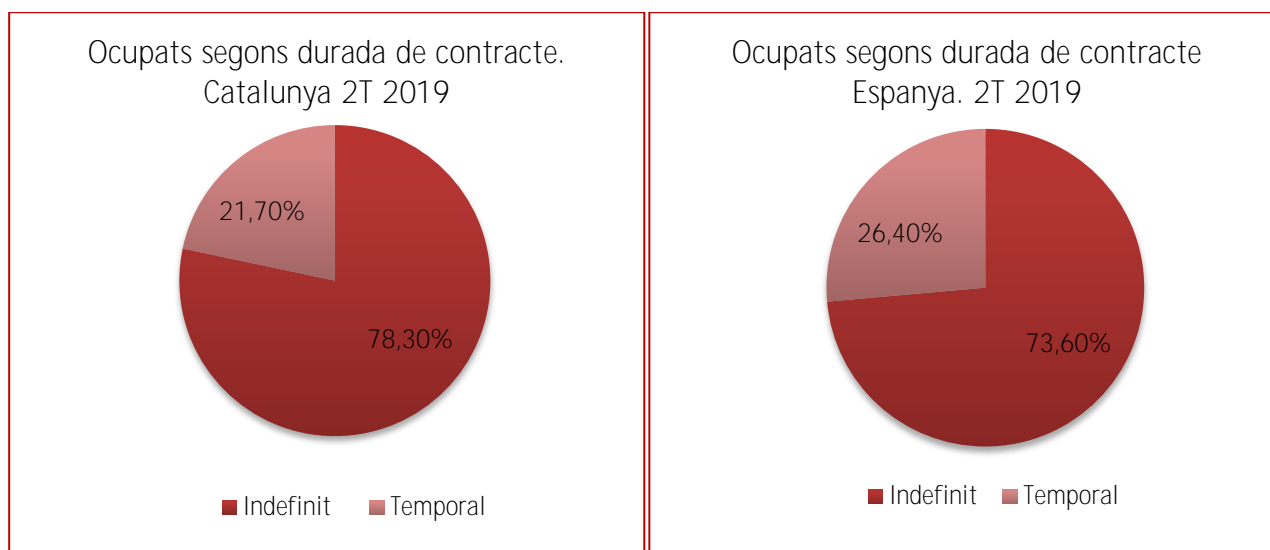
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

En el conjunt de l'Estat, s'han formalitzat 2.094.635 contractes en el mes de setembre, xifra que suposa un increment mensual del 37,81% (574.713 més) i un 7,29% en termes interanuals (142.238 contractes més). Els contractes indefinits han crescut un 93,65% respecte el mes anterior i un 2,56% respecte l'any anterior i els temporals, han augmentat un 32,88% mensualment i un 7,93% interanualment.

Fins al mes de setembre, s'ha acumulat un total de 16.782.963 contractes, 1.610.879 de caràcter indefinit (9,60%) i 15.172.084 temporals (90,40%).

Per altra banda, si analitzem les dades de l'EPA del segon trimestre de l'any, del total d'ocupats a Catalunya el 78,3% d'ocupats té contracte de durada indefinida i el 21,6% de caràcter temporal. A Espanya, la taxa de temporalitat és superior amb el 26,8%.

Entre el període 2007-2019 la taxa de temporalitat ha passat del 23,50% al 21,7% a Catalunya i al conjunt d'Espanya se situava en el 31,80% en el primer trimestre de 2007 i en aquest trimestre s'ha situat en el 26,4%.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

Per modalitat contractual, entre les indefinides, s'ha produït un descens dels contractes ordinaris a temps indefinit (10.018 menys; -4,4%) i dels de foment de la contractació indefinida (6.344 menys; -88,2%). Les conversions en indefinit, en canvi, han crescut un 5,8% (6.358 més).

Pel que fa a les temporals, l'increment s'ha concentrat en els eventuals per circumstàncies de la producció (8,6%; 88.981 més); gairebé tota la resta de modalitats disminueixen, destacant en volum, els descensos dels contractes d'interinitat (15.337 menys) i els d'obra i servei (14.196 menys) i, en intensitat, els de relleu (-57,1%) i els de jubilació parcial (-54,8%).

Per sexe, els homes han signat el 52,5% dels contractes (1.329.950) i les dones el 47,5% (1.203.023). Pel que fa a l'evolució interanual, la contractació masculina ha augmentat un 1,2% i la femenina, un 2,2%, fet que s'explica per una menor reducció dels contractes indefinits i un major creixement dels temporals entre les dones.

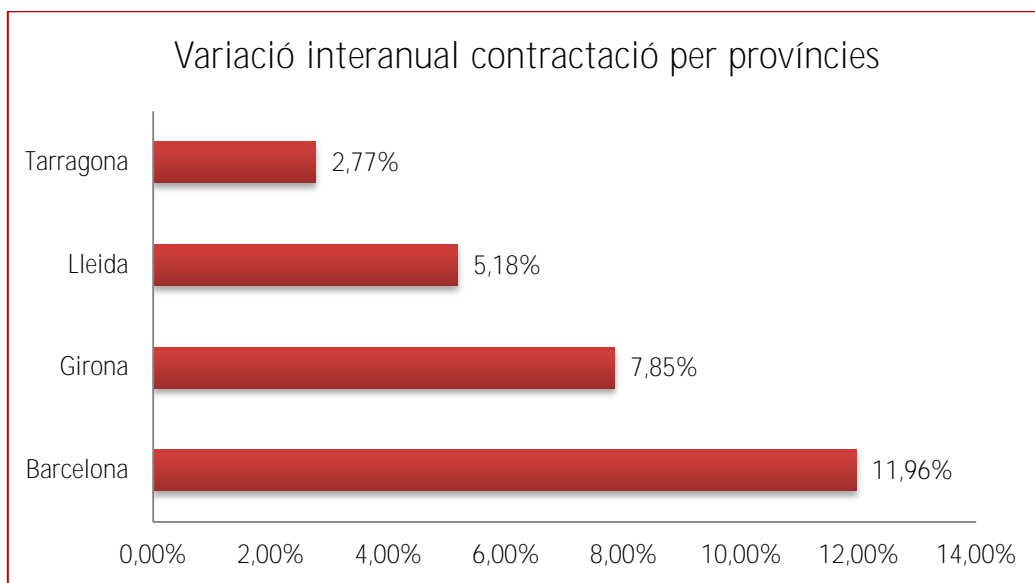
Segons l'àmbit territorial, a la província de Barcelona al mes de setembre s'han signat un total de 236.035 contractes, el que suposa un increment del 52,38% respecte el mes d'agost i un 11,96% respecte l'any anterior. La contractació indefinida augmenta un 3,02% i la temporal un 13,79%. Les dades acumulades de contractació suposen un total de 1.888.630 contractes.

A la província de Girona, s'han formalitzat 25.439 contractes, amb un increment del 7,85%. Els

contractes indefinits augmenten un 0,97% i els temporals un 9,31% respecte l'any anterior.

A Lleida, s'han formalitzat 18.607 contractes en total, per tant, la contractació laboral s'ha incrementat un 5,18% respecte l'any anterior. La contractació indefinida ha augmentat un 17,20% i la temporal un 3,56%.

Per últim, a la província de Tarragona, s'han signat 27.847 contractes, el que suposa una variació anual del 2,77%. Els contractes indefinits s'han reduït un -0,09% i els temporals augmenten un 3,16%.

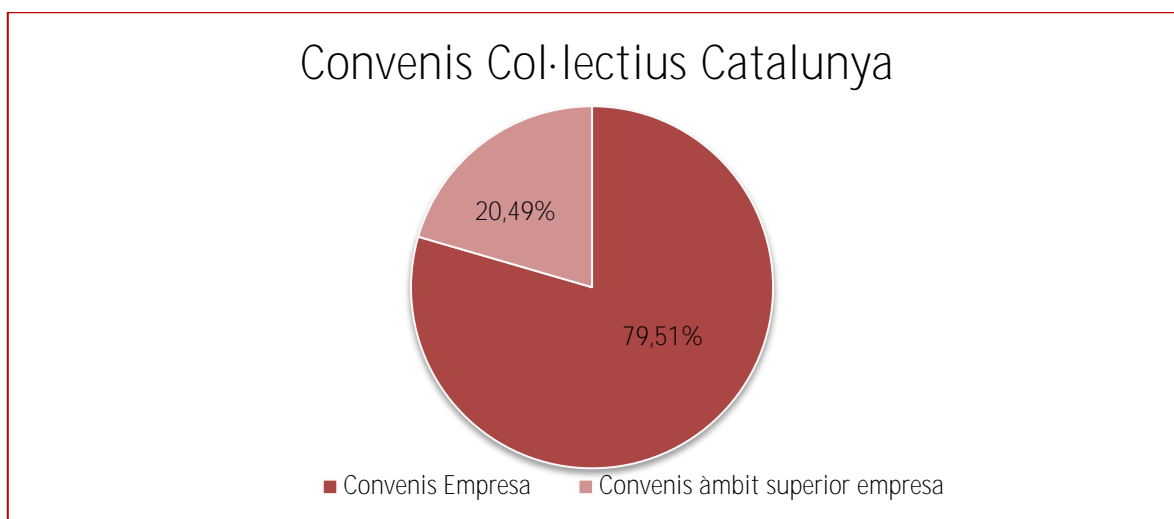
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

2.3. NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA

2.3.1 Convenis Col·lectius

A 31 d'agost de 2019 a Catalunya s'han registrat un total de 283 Convenis, afectant a 963.422 treballadors i 128.185 empreses.

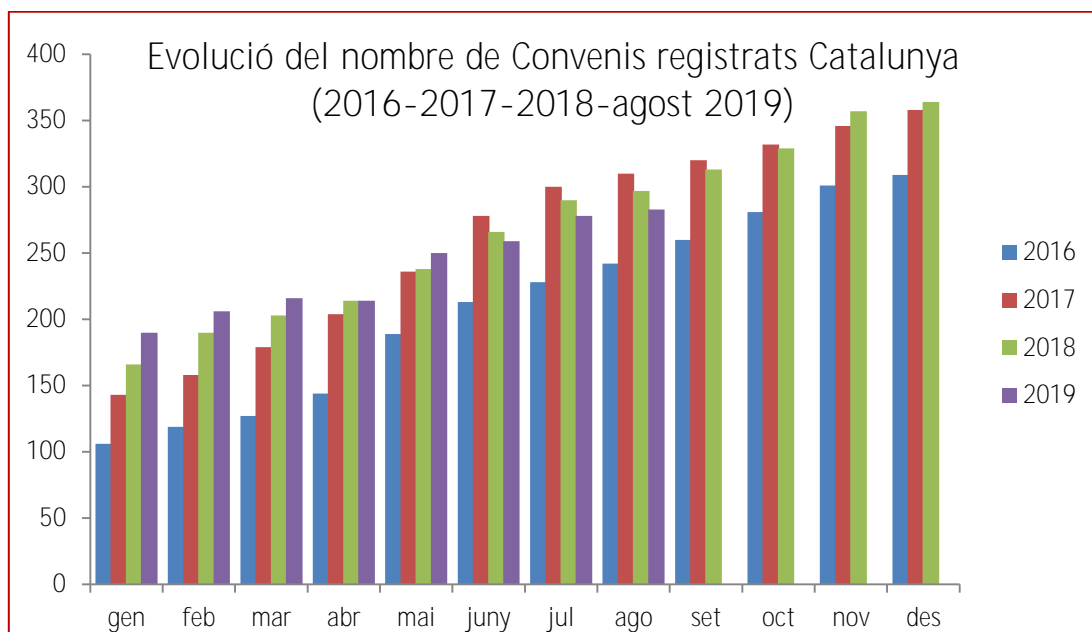
D'aquests 283 Convenis, 225 són Convenis d'empresa (79,51%) i afecten a 48.019 treballadors, i 58 són Convenis d'àmbit superior a l'empresa (20,49%), afectant a 915.403 treballadors.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

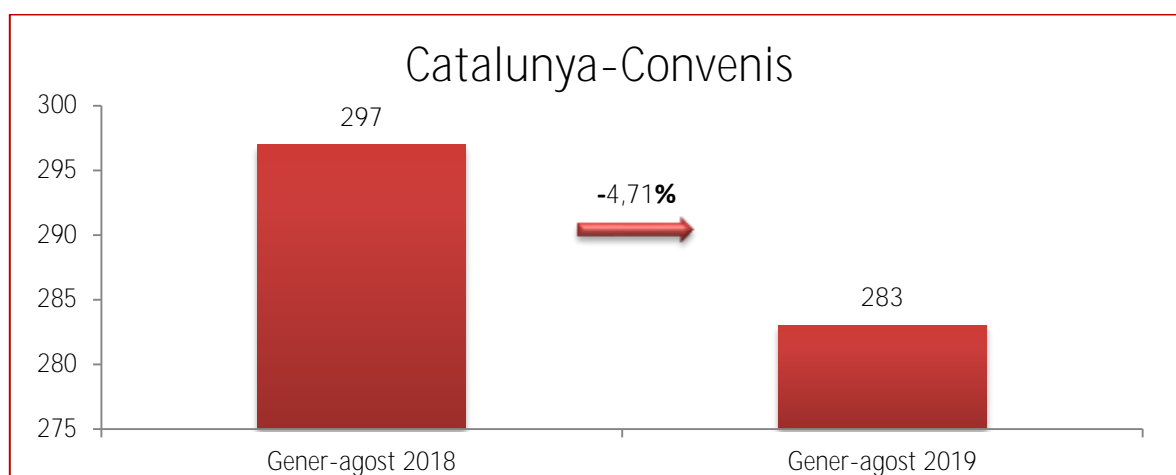
La mitjana de la variació salarial pactada en el global de Convenis ha sigut de 2,12%, sent del 1,61% en els Convenis d'empresa i el 2,14% en els Convenis d'àmbit superior a l'empresa.

En relació a la jornada anual mitjana pactada ha sigut de 1.752,51 hores, sent en els Convenis d'empresa de 1.725,94 hores i de 1.753,90 hores en els Convenis d'àmbit superior a l'empresa.

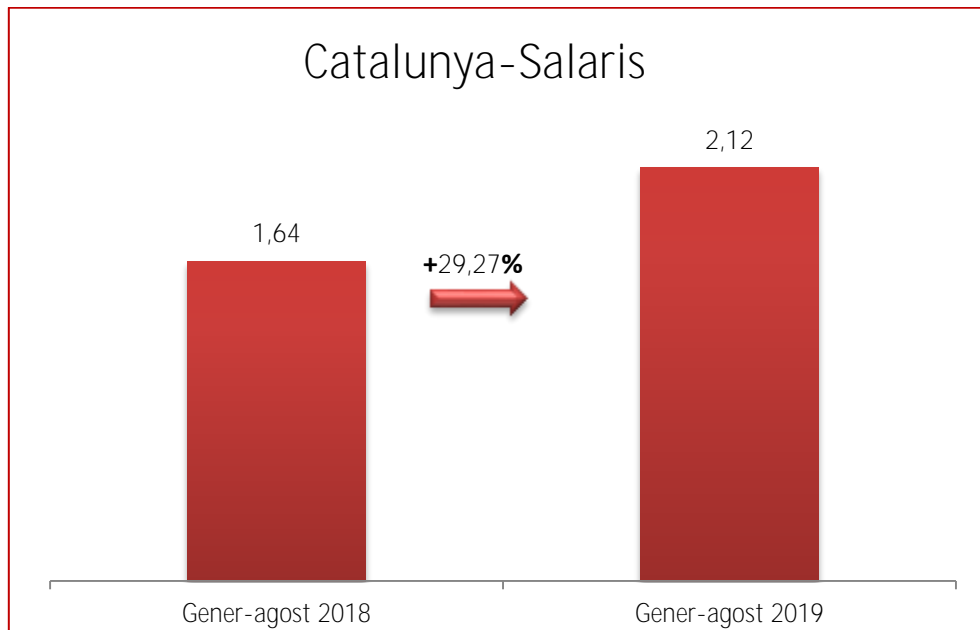
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

Interanualment, si comparem els Convenis registrats fins a l'agost de 2018 amb el 2019, observem que fins al mes d'agost de 2019 s'han registrat 14 Convenis menys (-4,71%), a nivell salarial s'ha passat del 1,64% pactat en 2018 al 2,12% pactat en 2019, que suposa una variació d'un 29,27%, i en relació a la jornada fins a l'agost de 2018 va ser de 1.774,46 i en 2019 es situa en 1.752,51, el que suposa una variació del -1,24%.

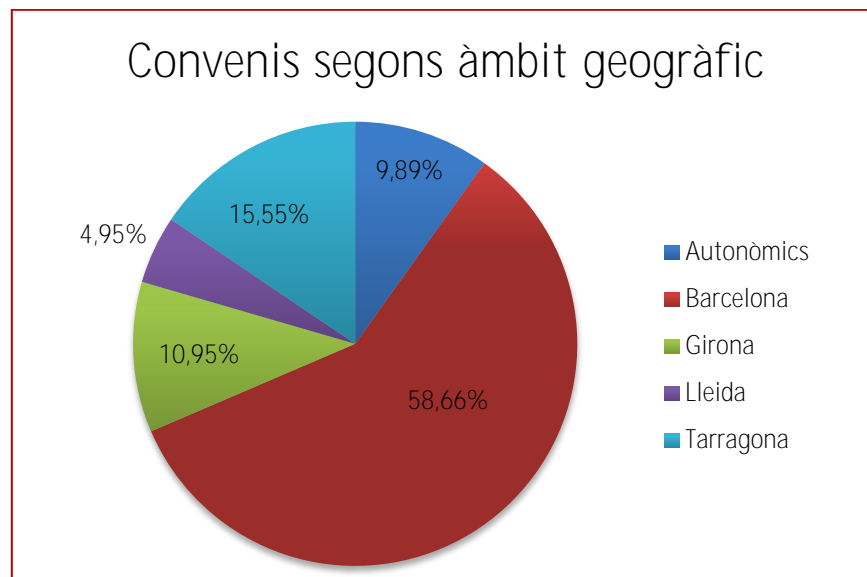
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

Dels 283 Convenis registrats, 28 són autonòmics (78.432 empreses afectades i 489.981 treballadors), 166 són de la província de Barcelona (30.095 empreses i 343.567 treballadors), 31 de la província de Girona (8.535 empreses i 55.880 treballadors), 14 de Lleida (4.299 empreses i 29.706 treballadors) i 44 de la província de Tarragona (6.824 empreses i 44.288 treballadors).

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

TOTAL CONVENIS

Distribució Territorial Convenis	Convenis	Empreses	Treballadors	Variació Salarial (%)	Jornada mitjana (h/any)
Autonòmics	28	78.432	489.981	1,99	1.753,44
Barcelona	166	30.095	343.567	2,32	1.750,09
Girona	31	8.535	55.880	2,34	1.740,71
Lleida	14	4.299	29.706	1,76	1.780,50
Tarragona	44	6.824	44.288	1,94	1.757,09
TOTAL CATALUNYA	283	128.185	963.422	2,12	1.752,51

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

CONVENIS D'EMPRESA

Distribució Territorial Convenis	Convenis	Treballadors	Variació Salarial (%)	Jornada mitjana (h/any)
Autonòmics	5	10.021	2,21	1.716,06
Barcelona	151	29.340	1,50	1.724,04
Girona	25	2.289	1,81	1.731,58
Lleida	8	505	1,73	1.668,72
Tarragona	36	5.864	1,06	1.755,05
TOTAL CATALUNYA	225	48.019	1,61	1.725,94

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

CONVENIS D'ÀMBIT SUPERIOR A L'EMPRESA

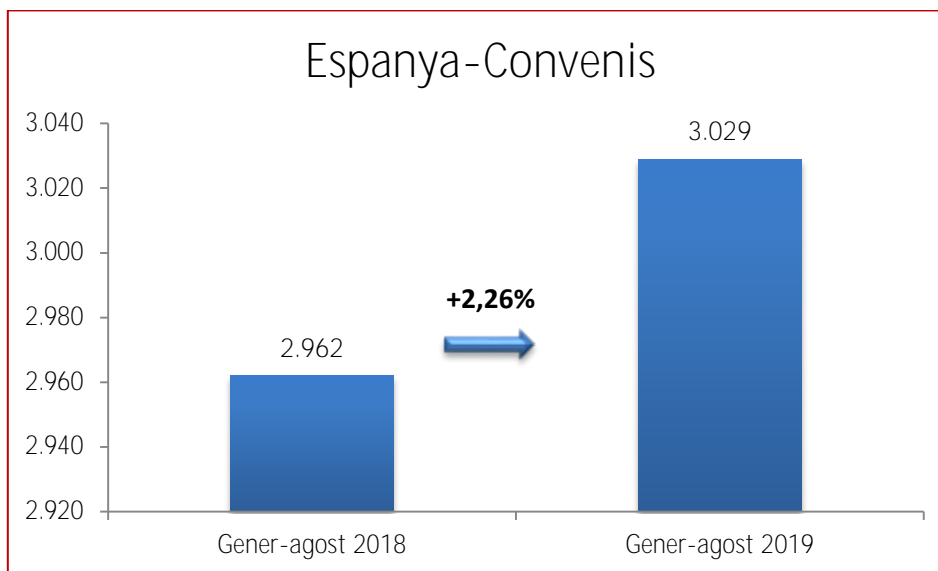
Distribució Territorial Convenis	Convenis	Treballadors	Variació Salarial (%)	Jornada mitjana (h/any)
Autonòmics	23	479.960	1,98	1.754,22
Barcelona	15	314.227	2,40	1.752,52
Girona	6	53.591	2,36	1.741,10
Lleida	6	29.201	1,76	1.782,43
Tarragona	8	38.424	2,07	1.757,40
TOTAL CATALUNYA	58	915.403	2,14	1.753,90

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

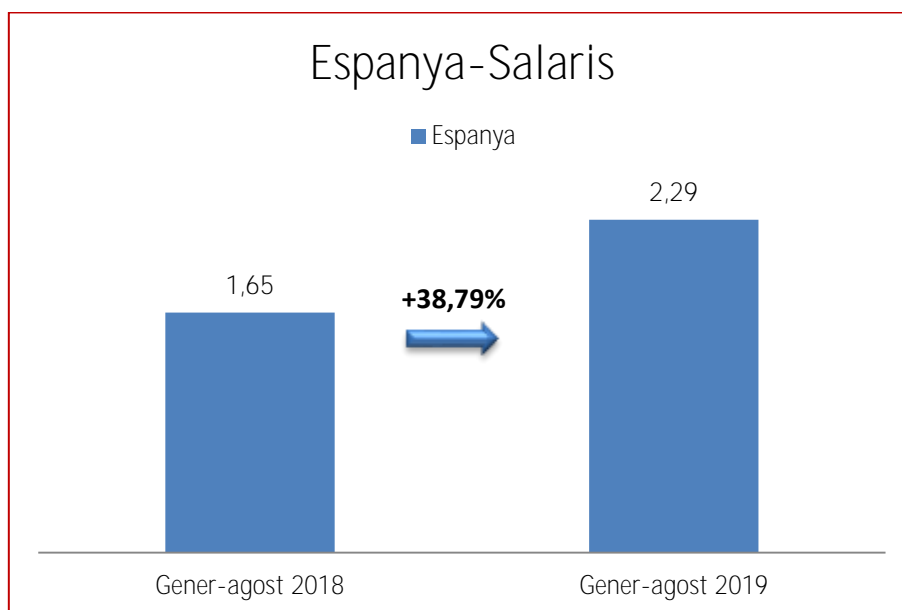
A nivell estatal, fins a 31 d'agost 2019 s'han registrat un total de 3.029 Convenis, afectant a 8.463.315 treballadors i 952.964 empreses.

Si fem la comparació, a nivell interanual, observem que fins al mes d'agost de 2019 s'han registrat a nivell estatal 67 Convenis més (2,26%), a nivell salarial s'ha passat del 1,65% pactat en 2018 al

2,29% pactat en 2019, que suposa una variació d'un 38,79%, i en relació a la jornada fins a l'agost de 2018 va ser de 1.743,50 i en 2019 se situa en 1.750,79, el que suposa una variació del 0,42%.

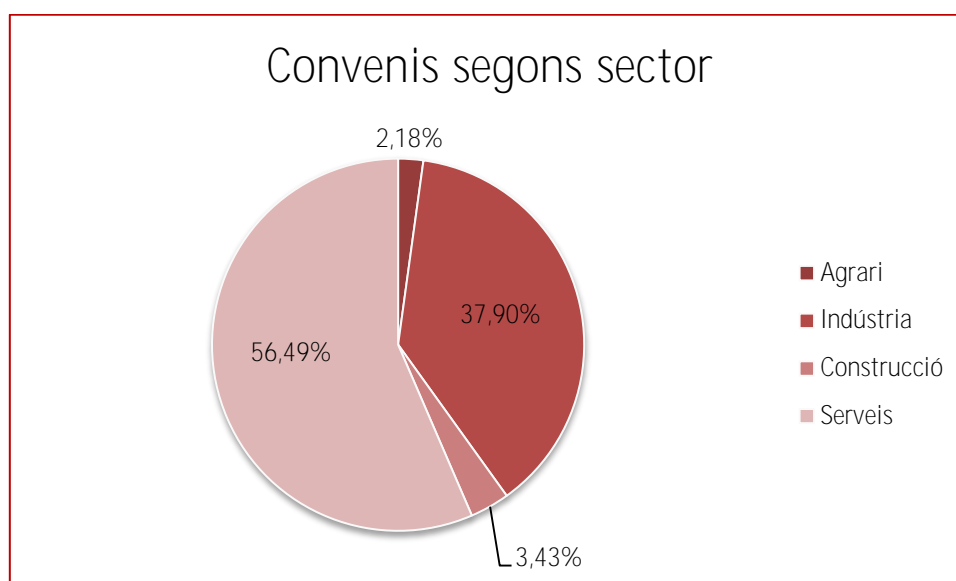
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

Per sector d'activitat a nivell estatal³, del total de Convenis registrats, 66 corresponen al sector agrari (afectant a 47.314 empreses i 379.479 treballadors), 1.148 del sector de la indústria (afectant a 163.389 empreses i 2.126.400 treballadors), 104 de l'àmbit de la construcció (amb 85.782 empreses i 674.700 treballadors) i 1.711 convenis del sector serveis (afectant a 656.479 empreses i 5.282.736 treballadors).

³ A nivell autonòmic no es disposen d'aquestes dades.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

TOTAL CONVENIS

Distribució Sectorial	Convenis	Empreses	Treballadors	Variació Salarial (%)
Agrari	66	47.314	379.479	1,65
Indústria	1.148	163.389	2.126.400	1,93
Construcció	104	85.782	674.700	2,26
Serveis	1.711	656.479	5.282.736	2,48
TOTAL ESPANYA	3.029	952.964	8.463.315	2,29

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

2.3.2 Inaplicacions de Convenis Col·lectius⁴

De gener a agost de 2019 s'han dipositat 830 inaplicacions de conveni (un 16,74% més respecte el mateix període de l'any 2018), les quals han estat presentades per 657 empreses (un 1,23% més respecte el mateix període de l'any anterior), i han afectat a un total de 15.197 treballadors (un 22,58% més respecte el mateix període de 2018). Per sector d'activitat, el 65,66% de les inaplicacions presentades han sigut en el sector serveis.

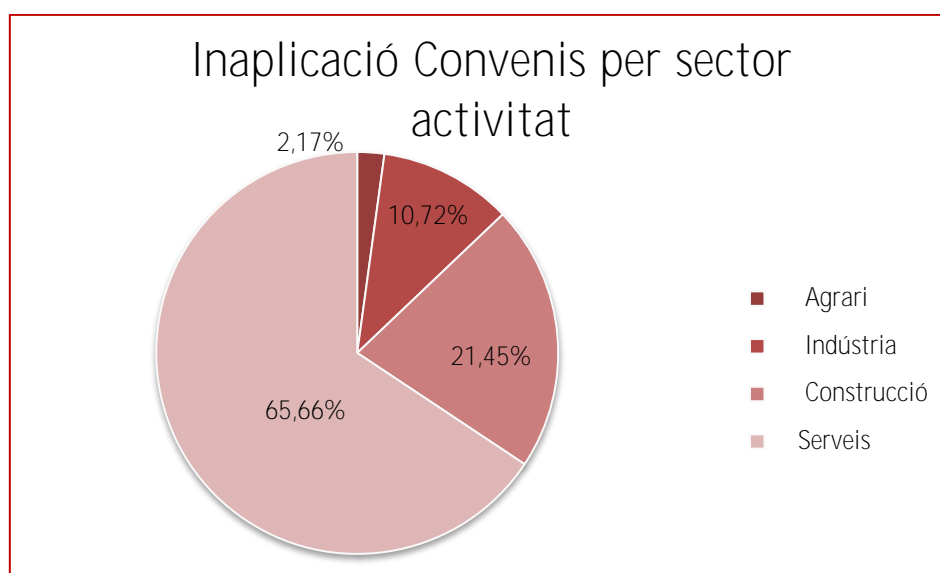
En xifres acumulades des de març de 2012 fins a agost de 2019, s'han dipositat davant les diferents autoritats laborals un total de 10.989 inaplicacions de Conveni, amb una afectació a 390.088 treballadors.

⁴ En matèria d'inaplicació de convenis no es disposen de dades autonòmiques. En aquest informe es faciliten les dades generals a nivell estatal, les quals fan referència als acords d'inaplicació de convenis entre empreses i treballadors, així com, les que deriven de decisions arbitrals

De les 830 inaplicacions presentades, 18 han sigut del sector agrari (2,17%) –afectant a 18 empreses i 1.582 treballadors-, 89 del sector de la indústria (10,72%) –afectant a 87 empreses i 2.559 treballadors-, 178 a la construcció (21,45%)– afectant a 133 empreses i 2.782 treballadors- i 545 al sector serveis (65,66%)–422 empreses i 8.274 treballadors-.

Sector activitat	I.Convenis	% total	Empreses	% total	Treballadors	%total
Agrari	18	2,17	15	2,28	1.582	10,41
Indústria	89	10,72	87	13,24	2.559	16,84
Construcció	178	21,45	133	20,24	2.782	18,31
Serveis	545	65,66	422	64,23	8.274	54,44
TOTAL	830	100	657	100	15.197	100

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

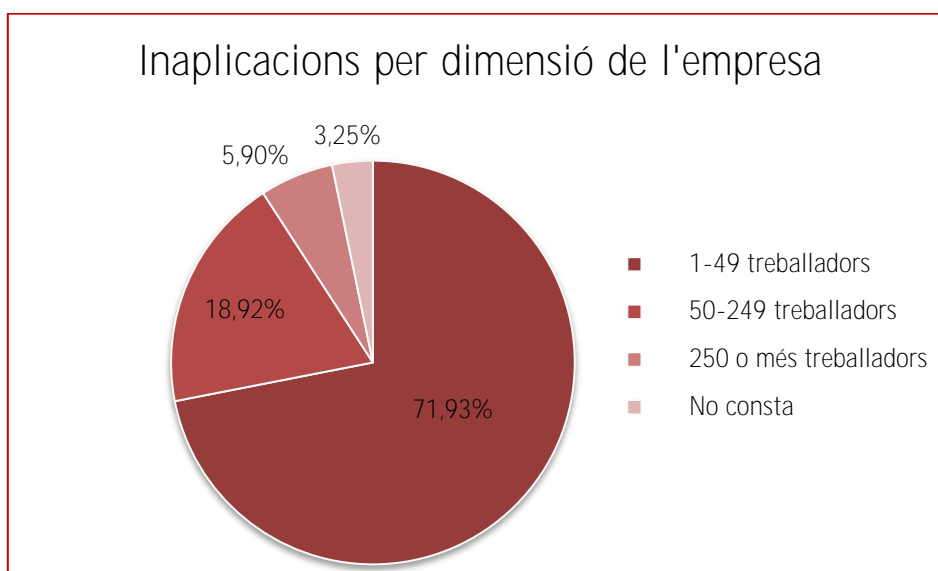

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

Pel que fa a la dimensió de l'empresa, el 45,67% dels treballadors presten els seus serveis en empreses d'entre 1 i 49 treballadors, i el 41,79% dels treballadors afectats presten el seus serveis en empreses de 50 a 249. Així mateix, la majoria d'empreses que presenten inaplicacions, el 71,93%, les seves plantilles són d'entre 1 i 49 treballadors.

Dimensió empresa	I.Convenis	% total	Empreses	% total	Treballadors	%total
1 a 49 treballadors	597	71,93	542	82,50	6.941	45,67
50 a 249 treballadors	157	18,92	79	12,02	6.351	41,79
250 o més treballadors	49	5,90	10	1,52	1.268	8,34
No consta	27	3,25	26	3,96	637	4,19
TOTAL	830	100	657	100	15.197	100,00

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

Pel que fa a les condicions de treball inaplicades, el 50,7% d'inaplicacions són de quantia salarial exclusivament, encara que en la resta, s'inaplica conjuntament amb d'altres condicions.

Condicions de treball inaplicades	I. Convenis	% total	Treballadors
Quantia salarial	421	50,7	6.539
Quantia salarial i sistema de remuneració	80	9,6	1.289
Sistema de remuneració	58	7,0	780
Quantia salarial, sistema de remuneració i millores voluntàries de l' acció protectora de la Seguretat Social	41	4,9	261
Quantia salarial i jornada de treball	38	4,6	360
Quantia salarial, sistema de remuneració i jornada de treball	30	3,6	799
Quantia salarial, jornada de treball i horari i distribució del temps de treball	29	3,5	894
Resta de casos	133	16,0	4.275
TOTAL	421	50,7	6.539

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social

El 93,7% de les inaplicacions s'han resolt amb acord entre l'empresa i els representants legals dels treballadors durant el període de consultes.

Procediment d'inaplicació	I.Convenis	% total	Treballadors
Acord en període de consultes	778	93,7	13.718
Acord de la comissió paritària del conveni	33	4,0	1.092
Acord de mediació en òrgan bipartit	13	1,6	305
Laude en òrgan bipartit	2	0,2	49
Decisió en un òrgan tripartit	4	0,5	33
TOTAL	830	100,0	15.197

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social.

El 98,8% de les inaplicacions presentades són en relació a Convenis d'àmbit superior a l'empresa, i la resta, és a dir, el 1,2% de Convenis d'empresa.

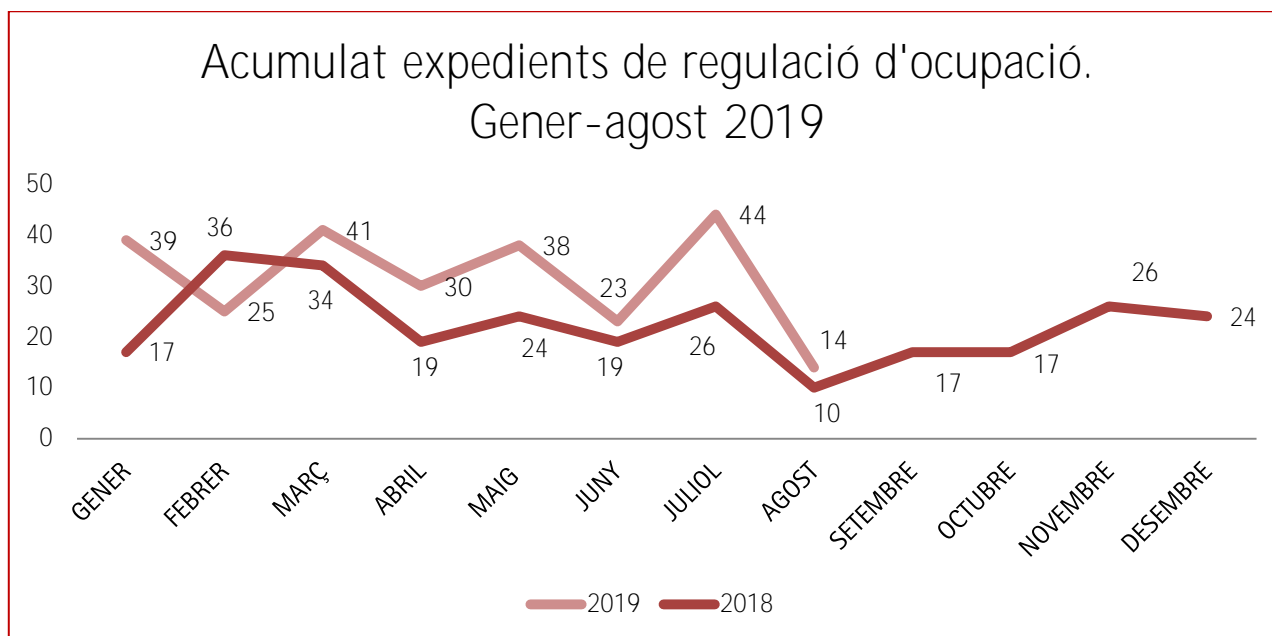
Àmbit funcional del Conveni inaplicat	I.Convenis	% total	Treballadors
Conveni d'empresa	10	1,2	983
Conveni/s d'àmbit superior a l'empresa	820	98,8	14.214
TOTAL	830	100,0	15.197

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social.

2.4. EXPEDIENTS DE REGULACIÓ D'OCCUPACIÓ

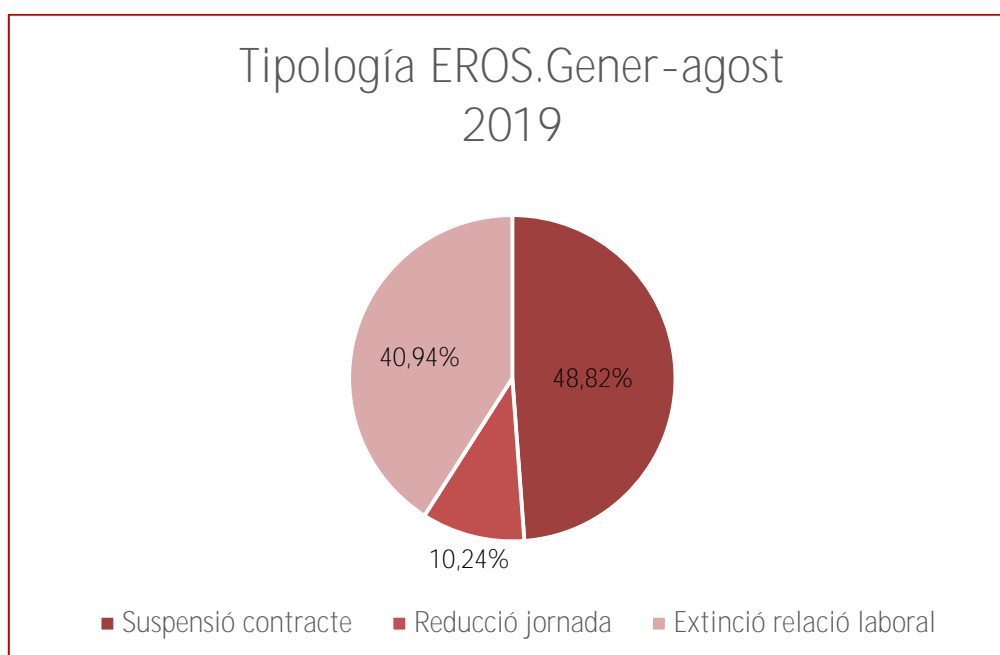
Segons les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu, fins al mes d'agost de 2019, s'han comunicat o resolt 254 expedients (37,30% més respecte el mateix període de l'any 2018) que han afectat a un total de 5.897 treballadors (42,72% més respecte el mateix període de l'any 2018).

Del total d'aquests 254 expedients 104 van ser d'extinció (40,94%) -afectant a 3.237 treballadors-, 124 de suspensió del contracte de treball (48,82%)- afectant a 2.400 treballadors- i 26 de reducció de jornada (10,24%)- afectant a 260 treballadors-.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

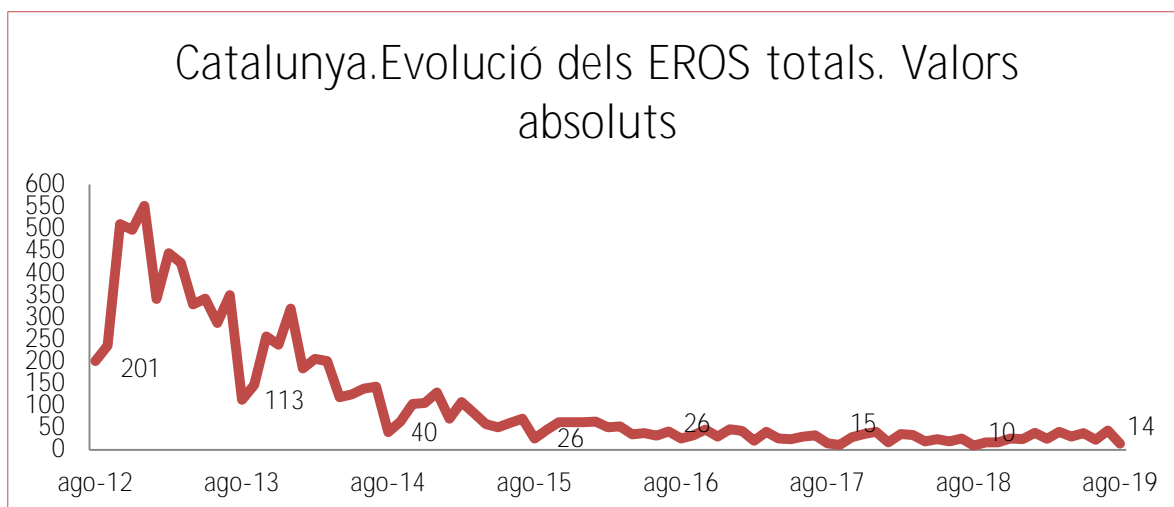
Si comparem els vuit primers mesos de l'any 2018 i del 2019, podem observar que hi hagut un increment tant del nombre total d'expedients com dels treballadors afectats. Així doncs, el total d'expedients de regulació d'ocupació s'ha incrementat en un 37,30%, registrant-se un increment dels expedients de suspensió 42,53% i en els d'extinció en un 46,48%, i un decreixement en els de reducció de jornada en un -3,70%. Pel que fa al nombre de treballadors afectats, en el període comparat els treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació s'ha incrementat, tal i com s'ha exposat anteriorment, en un 42,72%. En aquest sentit, i tenint en compte el tipus d'expedient, els treballadors afectats per expedients d'extinció han augmentat en un 88,75% respecte el mateix període de l'any anterior, els de suspensió s'han incrementat en un 6,19% i els de reducció han incrementat en un 65,61%.

Expedients i treballadors afectats. Gener-agost 2019

	Núm. Expedients		%Variació Interanual	Núm. treballadors		% Variació Interanual
	2019	2018		2019	2018	
ERO EXTINCIÓ	104	71	46,48	3.237	1.715	88,75
ERO SUSPENSIO	124	87	42,53	2.400	2.260	6,19
ERO REDUCCIÓ	26	27	-3,70	260	157	65,61
ERO TOTAL	254	185	37,30	5.897	4.132	42,72

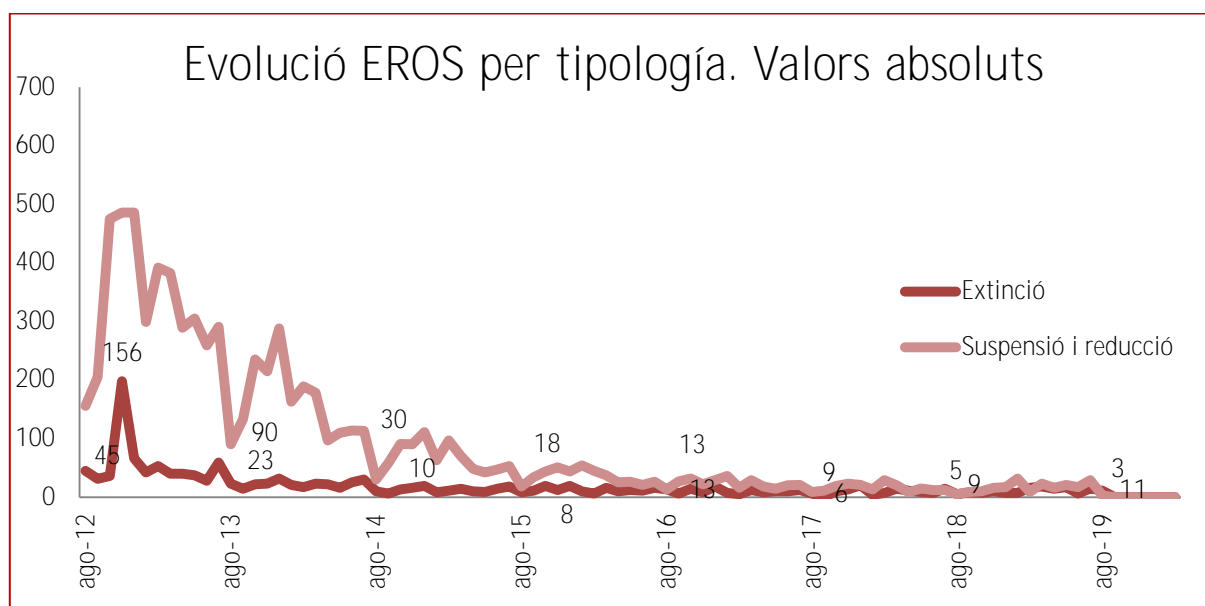
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

En el següent gràfic, es pot observar com des d'agost de 2012, amb caràcter general, ha disminuït el volum d'expedients de regulació d'ocupació, passant de 201 a l'agost 2012 a 14 en aquest mes d'agost de 2019.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

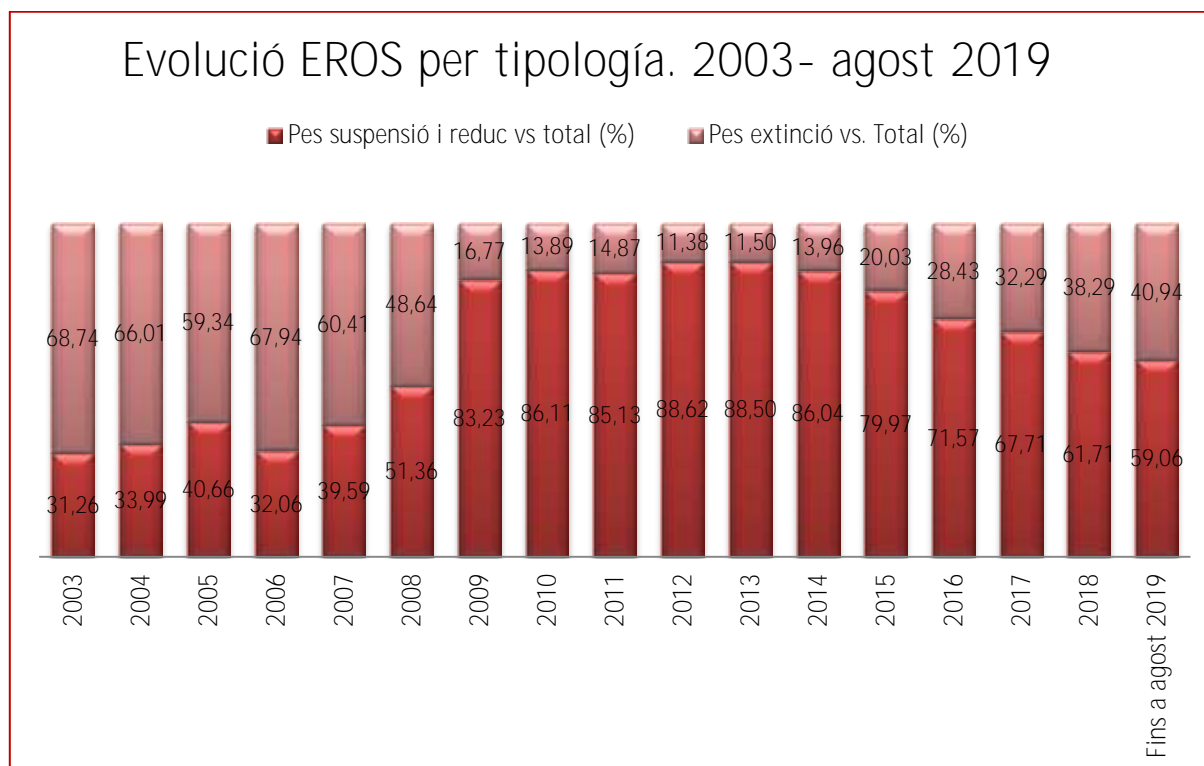
Així mateix, en el gràfic següent es pot observar el pes dels expedients d'extinció en relació amb els de suspensió del contracte de treball i reducció de jornada, com a mecanismes de flexibilitat interna per a les empreses.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

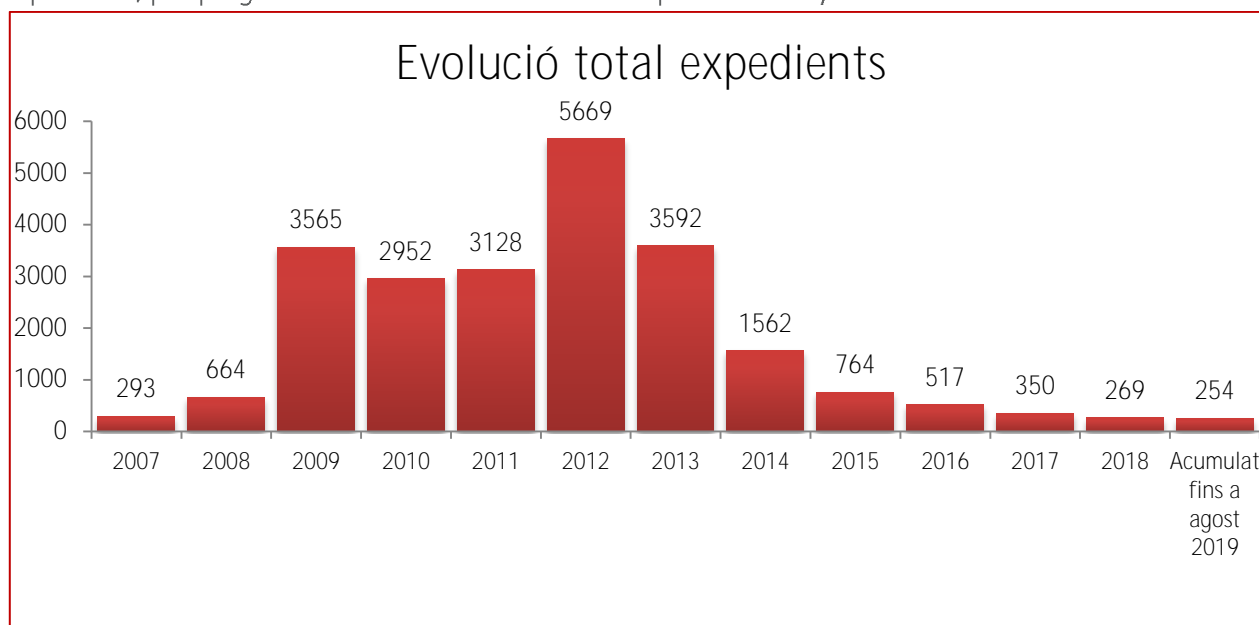
Així mateix, tal i com s'observa en el següent gràfic, els expedients que suposen l'adopció de mesures de flexibilitat interna (suspensió de contracte de treball i reducció de la jornada de treballador) han anat guanyant major pes, amb caràcter general, vers els que suposen l'extinció de la relació de treball. Per tant, del total d'expedients que es van presentar⁵ en l'any 2003 els expedients d'extinció suposaven el 68,74%, l'any 2007 comportaven el 60,41%, el 20,03% en 2015, en 2016 el 28,43%, en 2017 el 32,29% i actualment, i fins a l'agost de 2019 suposen el 40,94%.

⁵ En relació als expedients presentats abans de l'entrada en vigor de la Reforma Laboral, únicament s'han tingut en compte els autoritzats per l'Administració Laboral.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

En el gràfic següent observem que des de l'any 2008 els expedients de regulació d'ocupació es van anar incrementant exponencialment, fins arribar al seu punt màxim l'any 2012 amb un total de 5.669 expedients, per progressivament anant disminuint a partir de l'any 2013.

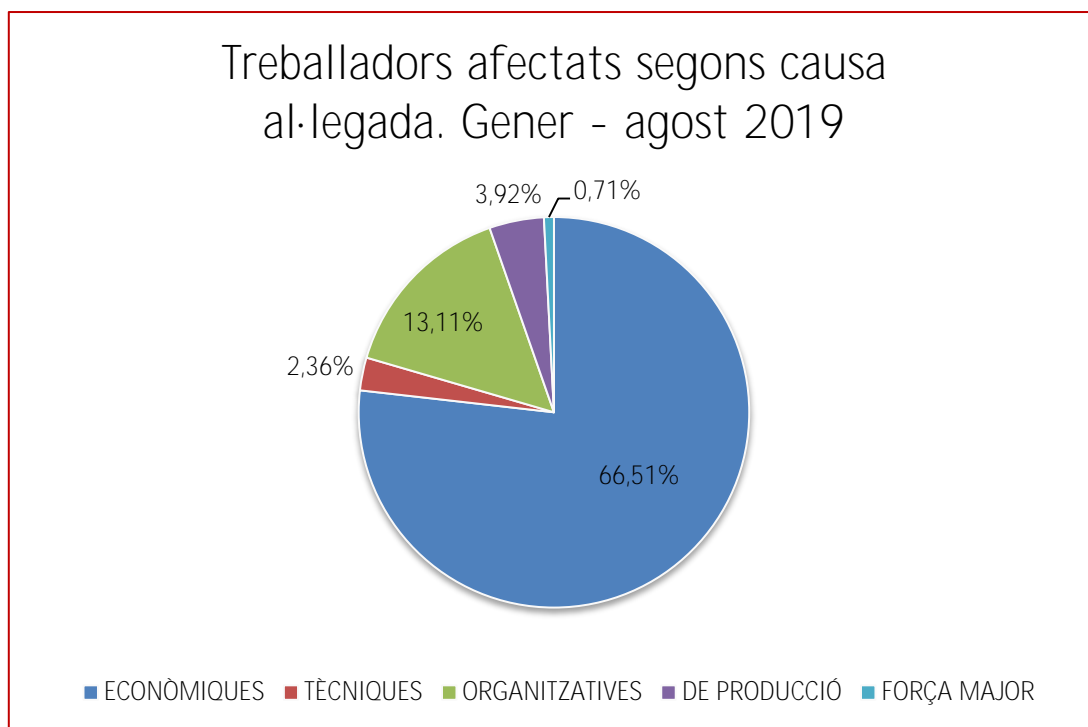

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

Per sexe, pel que fa a les dades acumulades fins el mes d'agost, els expedients de regulació d'ocupació s'han incrementat respecte el mateix període de l'any anterior tant en homes (53,94%) com en dones (20,43%).

En atenció a la causa al·legada i treballadors afectats, pel que fa a les dades acumulades fins el mes

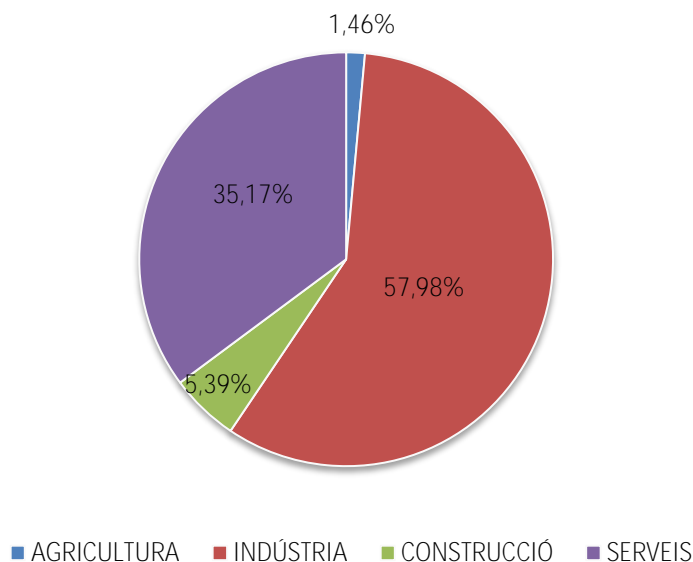
d'agost són majoritaris els expedients on s'han al·legat motius de caire econòmic (66,51%) –3.922 treballadors afectats-, seguits per causes organitzatives (13,11%) –773 treballadors-, les de producció (3,92%) –231 treballadors-, per causes tècniques i/o tecnològiques (2,36%)– 139 treballadors-, i per últim les de força major (0,71%)– 42 treballadors afectats-.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

Si tenim en compte les dades corresponents a l'any 2019 i els sectors, dels treballadors afectats per expedients de regulació d'ocupació, el sector amb més treballadors afectats és la indústria (57,98% sobre el total) amb 3.419 treballadors, seguit del sector serveis (35,17%) amb 2.074, la construcció (5,39%) amb 318 treballadors, i per últim el sector de l'agricultura (1,46%) amb 86 treballadors.

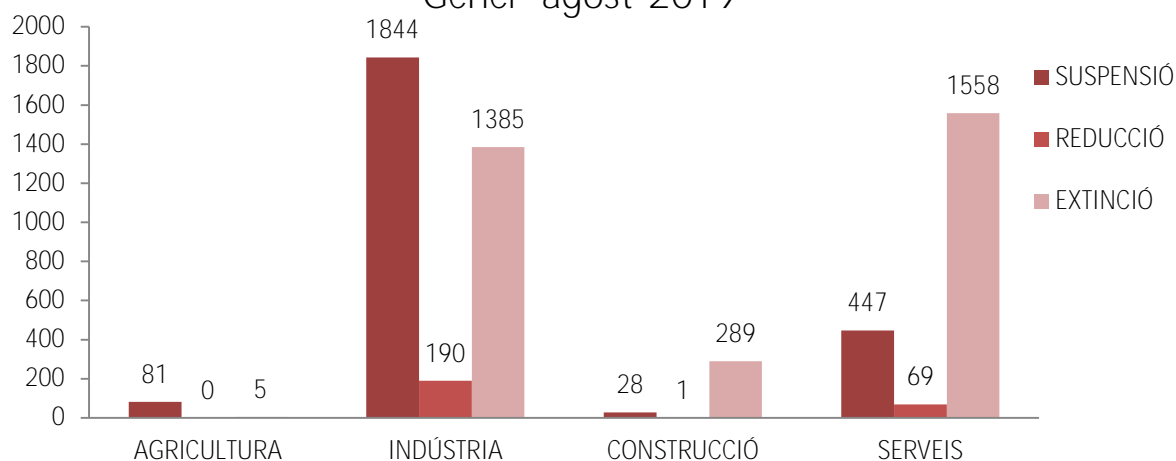
Treballadors afectats segons el sector d'activitat. Gener-agost 2019

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

En el gràfic següent es pot observar la distribució del nombre de treballadors afectats en atenció al sector i tipus d'expedient:

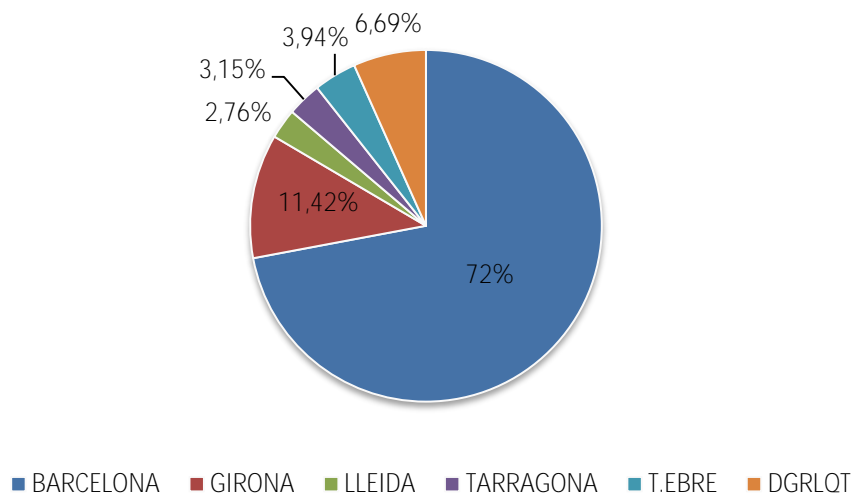
Treballadors afectats per sectors i tipus d'expedient Gener-agost 2019

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

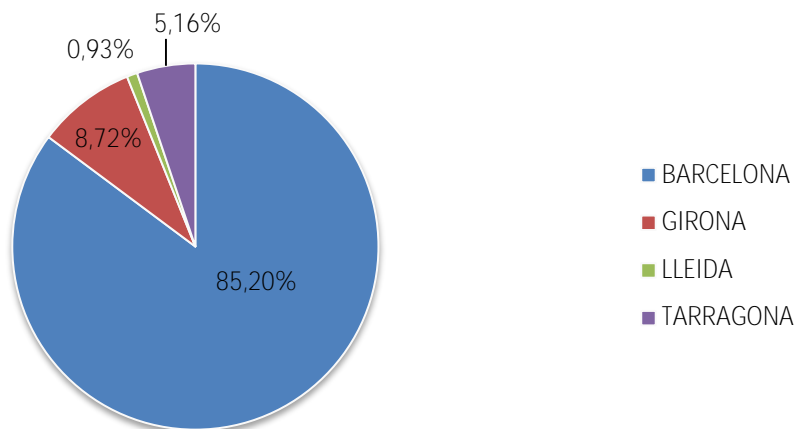
Segons l'àmbit territorial, tenint en consideració les dades acumulades fins a l'agost de 2019, dels 254 expedients presentats, 183 es van presentar als serveis territorials de Barcelona (72%), 29 als de Girona (11,42%), 7 a Lleida (2,76%), 8 a Tarragona (3,15%), 10 a Terres de l'Ebre (3,94%) i 17 a la Direcció General de Relacions Laborals i Qualitat en el Treball (6,69%).

Distribució territorial-Expedients Gener-agost 2019

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

Distribució territorial-Treballadors. Gener-agost 2019

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

A Barcelona, del total de 183 expedients, 79 van ser d'extinció (31,10% sobre el total d'expedients presentats a Catalunya) -afectant a 2.965 treballadors-, 87 de suspensió del contracte de treball (34,25 % sobre el total d'expedients presentats a Catalunya)- afectant a 1.857 treballadors- i 17 de reducció de jornada (6,69% sobre el total d'expedients presentats a Catalunya)- afectant a 202 treballadors-.

A Girona, del total de 29 expedients, 9 va ser d'extinció (3,54% sobre el total d'expedients presentats a Catalunya) -afectant a 121 treballadors-, 16 van ser de suspensió del contracte de treball (6,30%

sobre el total d'expedients presentats a Catalunya)- afectant a 365 treballadors- i 4 de reducció de jornada (1,57% sobre el total d'expedients presentats a Catalunya)- afectant a 28 treballadors-.

A Lleida dels 7 expedients, 4 han sigut d'extinció (1,57% sobre el total d'expedients presentats a Catalunya) –afectant a 41 treballadors-, i 3 van ser de suspensió del contracte de treball (1,18% sobre el total d'expedients presentats a Catalunya)- afectant a 14 treballadors-.

A Tarragona del total de 8 expedients, 2 van ser d'extinció (0,79% sobre el total d'expedients presentats a Catalunya)- afectant a 110 treballadors-, 5 han estat de suspensió del contracte de treball (1,97% sobre el total d'expedients presentats a Catalunya), afectant a 164 treballadors i 1 de reducció de jornada (0,39% sobre el total d'expedients presentats a Catalunya), afectant a 30 treballadors.

A Terres de l'Ebre del total de 10 expedients presentats, 1 ha estat d'extinció (0,39% sobre el total d'expedients presentats a Catalunya), 5 han estat de suspensió del contracte de treball (1,97% sobre el total d'expedients presentats a Catalunya) i els altres 4 de reducció de jornada (1,57% sobre el total d'expedients presentats a Catalunya).

Per últim, dels 17 expedients presentats a la Direcció General de Relacions Laborals i Qualitat⁷ en el Treball, els 9 han estat d'extinció (3,54% sobre el total d'expedients presentats a Catalunya) i 8 de suspensió del contracte de treball (3,15% sobre el total d'expedients presentats a Catalunya) .

En el quadre següent es pot observar els expedients en atenció a la seva distribució territorial, treballadors afectats i tipus d'expedient:

	TOTAL		SUSPENSÍO		REDUCCIÓ		EXTINCIÓ	
	Expedients	Treballadors	Expedients	Treballadors	Expedients	Treballadors	Expedients	Treballadors
BARCELONA	183	5024	87	1857	17	202	79	2965
GIRONA	29	514	16	365	4	28	9	121
LLEIDA	7	55	3	14	0	0	4	41
TARRAGONA	8	304	5	164	1	30	2	110
TERRES DE L'EBRE	10	-	5	-	4	-	1	-
DGRLLOT	17	-	8	-	0	-	9	-
TOTAL	254	5.897	124	2.400	26	260	104	3.237

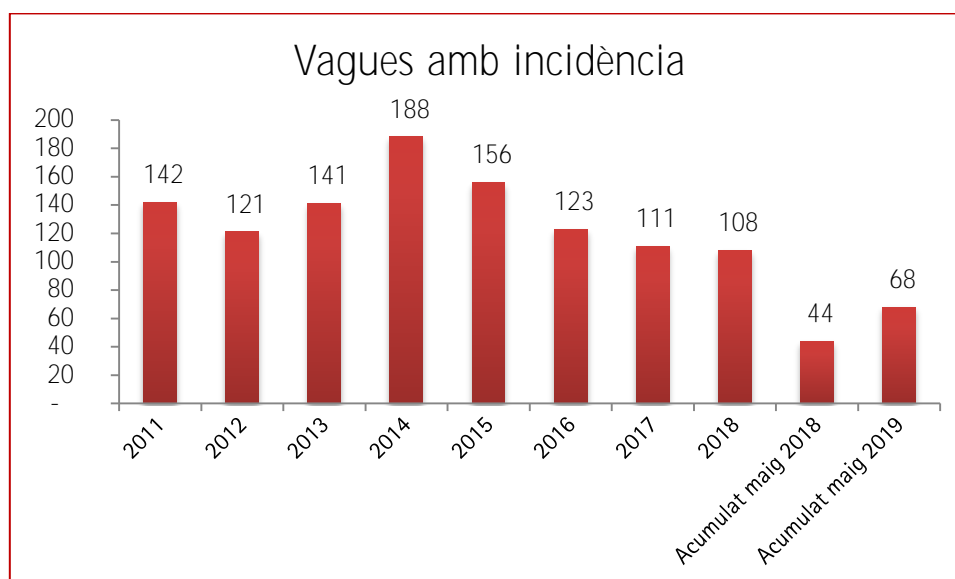
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

⁶ Els treballadors afectats de Terres de l'Ebre estan sumats a la demarcació de Tarragona. No es disposen de dades diferenciades entre ambdós territoris.

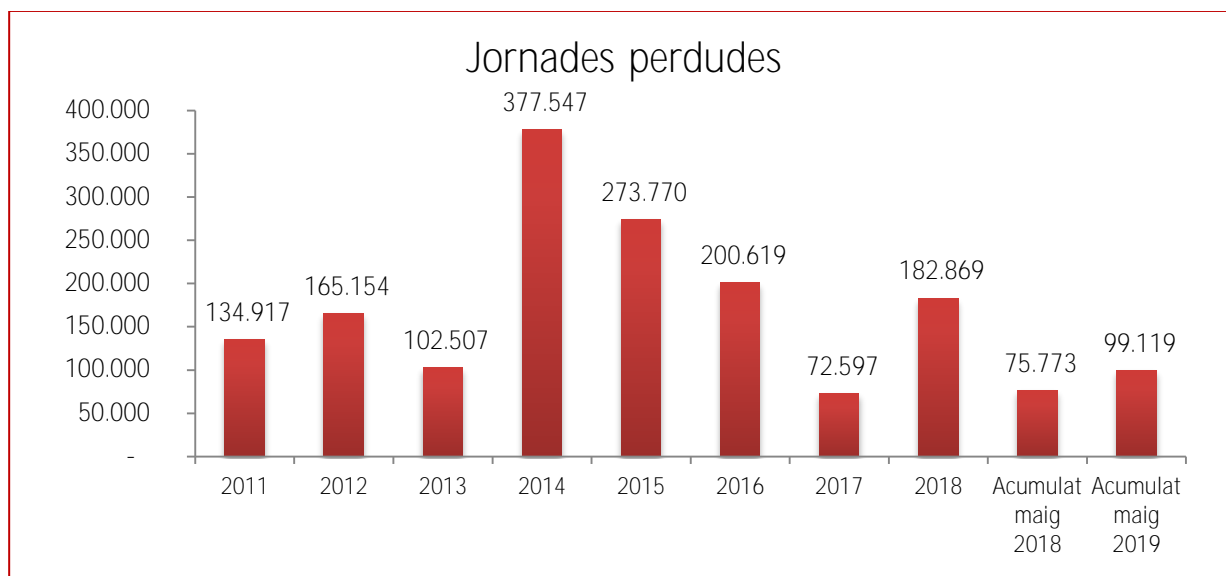
⁷ No es disposen de les dades de treballadors afectats.

2.5. CONFLICTIVITAT LABORAL

Segons les darreres dades publicades per l'Observatori del Treball i Model Productiu, a Catalunya fins al mes de maig de 2019, s'han produït 68 vagues, amb un total de 39.119 treballadors participants i 99.119 jornades laborals perdudes, augmentant el nombre de vagues en un 55% respecte el mateix període de l'any 2018. Tanmateix, augmenten en un 31% el nombre de jornades perdudes (23.346 jornades perdudes més) i en un 132% el nombre de treballadors participants (22.502 més). No obstant, com el nombre de treballadors participants és menor respecte a la plantilla convocada, l'índex d'incidència passa del 69,9% en 2018, al 28,1% en 2019.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

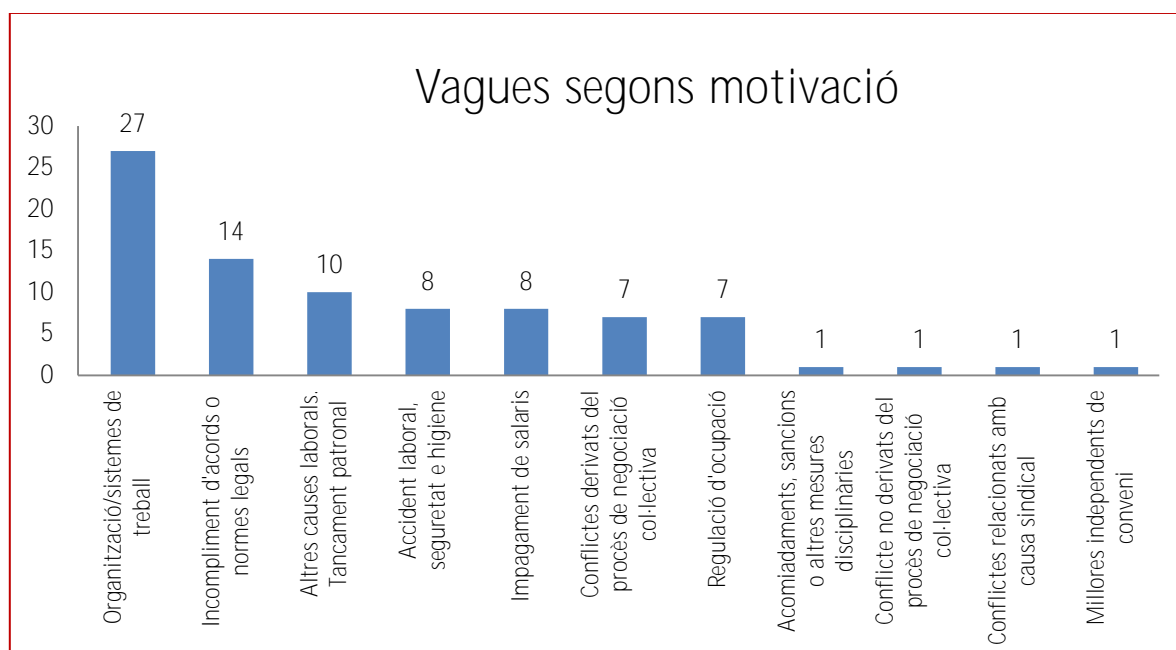

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

Fins al mes de maig, la major part de les vagues es van produir en el sector serveis (61,90% del total), i en la indústria (38,10%).

Quant a la motivació de la vaga, els principals motius de les vagues són per organització i sistemes de treball (27 vagues), per incompliment d'acords i normes legals (14 vagues), per altres causes laborals (10) seguits de accident laboral, seguretat e higiene i impagament de salaris amb 8 cadascuna.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

Segons l'àmbit territorial⁸, del total de vagues acumulades fins al mes de maig, 64 van afectar a la província de Barcelona, 11 a Girona, a 10 Lleida i 13 a Tarragona.

Respecte el mateix període de l'any 2018, a la globalitat de províncies ha incrementat amb força el nombre de vagues amb incidència; a Barcelona un 56%, a Girona un 267%, a Lleida un 233% i a Tarragona un 160%.

Segons l'informe de Conflictivitat Laboral de la CEOE del mes de setembre, a Espanya en els dos primers quadrimestres de l'any s'han produït 341 vagues, amb 862.011 treballadors implicats i 16.722.900 hores laborals perdudes. Per tant, disminueix el nombre de vagues respecte a les 348 del mateix període de l'any anterior, però augmenta el número de hores laborals perdudes i de treballadors implicats.

Convé destacar, per la seva repercussió, les vagues de gener, febrer, maig, juny, juliol i agost de 2019 s'han produït en el sector del taxi, les vagues generals a Catalunya, i les produïdes al sector educatiu, del metall i del transport i comunicacions, respectivament.

En quant a la conflictivitat estrictament laboral, fins al mes d'agost de 2019, s'han comptabilitzat 207

⁸ La suma de la totalitat de les vagues segons àmbit territorial és superior al nombre total de vagues del període referenciat degut a que un mateix conflicte pot haver afectat a més d'una província.

vagues, en les que han participat 52.631 treballadors i s'han perdut 2.132.980 hores de treball. En relació al mateix període de l'any anterior, disminueix el nombre de vagues un 13,75% i augmenten el nombre de treballadors que participen en les mateixes i les hores de treball perdudes.

2.6. RESOLUCIÓ EXTRAJUDICIAL DE CONFLICTES

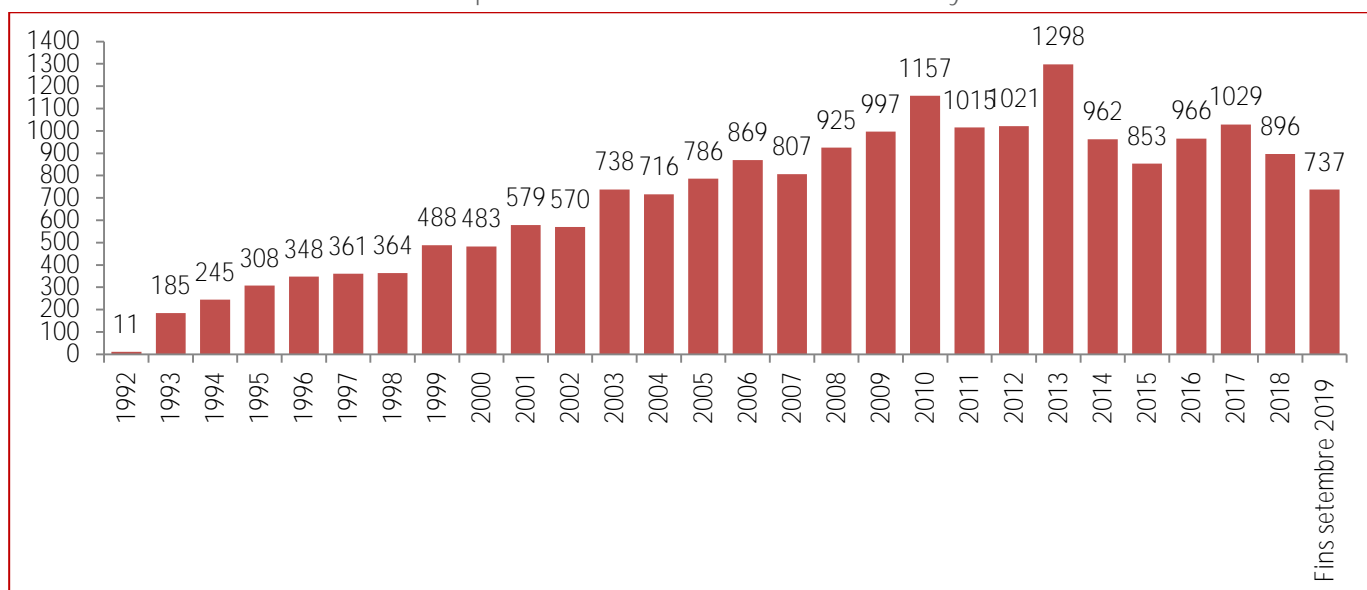
2.6.1. Tribunal Laboral de Catalunya

Segons les dades del Tribunal Laboral de Catalunya, fins al mes de setembre de l'any 2019 s'han presentat un total de 737 expedients, dels qual 6 han sigut arbitratge, 474 han sigut conciliacions i 257 mediacions.

CATALUNYA Gener – setembre 2019	NÚMERO		EMPRESSES AFECTADES	TREBALLADORS AFECTATS
EXPEDIENTS PRESENTATS	737		7.253	225.953
ARBITRATGES	6	0,81%	105	14.422
CONCILIACIONS/MEDIACIONS	731	99,19%	7.148	211.531
TRAMITACIONS EFECTIVES	625	85,50%	7.036	191.430
Amb avenença	289	46,24%	6.441	1.398
Avenença Parcial	14	2,24%	14	45
Sense avenença	322	51,52%	581	1.373
TRAMITACIONS NO EFECTIVES	106	14,50%	112	20.101
Intentat sense efecte	54	50,94%	56	118
Desistits	24	22,64%	25	69
Arxiu	28	26,42%	31	0

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Tribunal Laboral de Catalunya

Evolució Expedients Tribunal Laboral de Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Tribunal Laboral de Catalunya

Interanualment, el total d'expedients s'han incrementat en un 9,35%, registrant-se un increment en tots els tipus de procediment, llevat de les conciliacions. En aquest sentit, els arbitratges s'han incrementat en un 200% i les mediacions en un 38,17%, i les conciliacions s'han reduït en un 2,47%.

CATALUNYA 01/01 a 30/09	TOTAL	ARBITRATGES	CONCILIACIONS	MEDIACIONS
2019	737	6	474	257
2018	674	2	486	186
DIFERÈNCIA	63	4	-12	71
%	9,35%	200%	-2,47%	38,17%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Tribunal Laboral de Catalunya

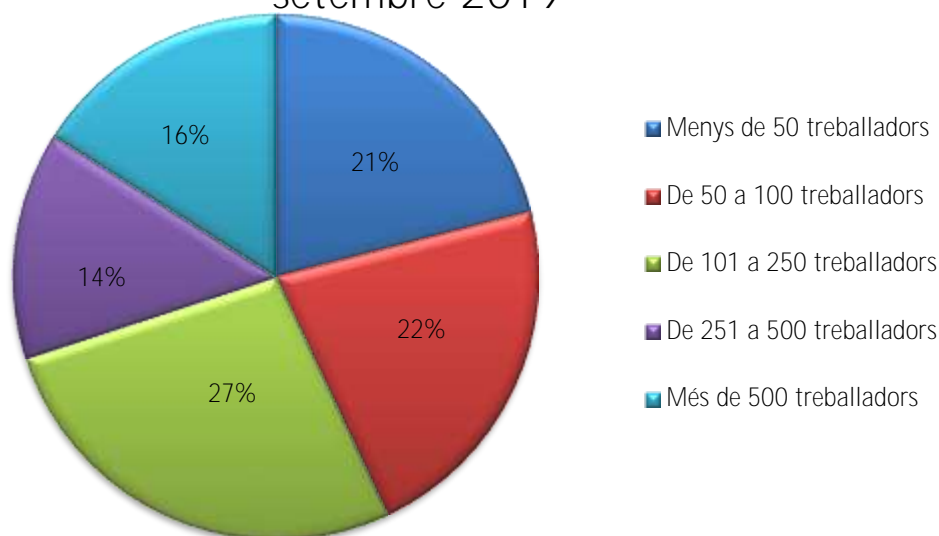
En atenció a la causa al·legada, destacar que el 25% ha sigut per qüestions salarials, seguides per l'incompliment de Conveni Col·lectiu/pacte d'empresa amb un 16% i conflictes per jornada/calendari/vacances amb un 15%.

TIPUS PROCEDIMENT PER TEMES GENER- SETEMBRE 2019	%
Salari	25
Incompliment Conv. Col/pacte empresa	16
Jornada/calendari/vacances	15
Negociació col·lectiva-pacte empresa	5
Vaga	5
Dret d'informació	5
Categoria professional	4
Interpretació /aplicació Conv. Col/pacte de empresa	4
Salut laboral	3
Modificació substancial de les condicions de treball	3
Organització del treball	3
Acomiadaments objectius	2
Drets sindicals	2
Subrogació	1
Drets socials	1
Incompliment acords/laudes TLC	1
Altres causes laborals	6

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Tribunal Laboral de Catalunya

Pel que fa a la dimensió de l'empresa, el 21% es correspon a empreses de menys de 50 treballadors, el 22% a empreses de 50 a 100 treballadors, el 27% a empreses de 101 a 250 treballadors, el 14% empreses de 251 a 500 treballadors i, per últim, el 16% empreses de més de 500 treballadors.

Procediments per tamany d'empresa. Gener-setembre 2019

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del Tribunal Laboral de Catalunya

Per raó del sector productiu, el 57,26% dels expedients s'han donat en el sector terciari (422 expedients), el 42,06% en el secundari (310 expedients) i el 1,18% en el primari (5 expedients).

44

A nivell de vagues, de gener a setembre, s'han **desconvoat un total de 21 vagues** (6 de caràcter indefinit), amb un total de 37.198 hores desconvoades i amb un valor anual d'**hores desconvoades de 549.786,44 euros**⁹.

Segons l'àmbit territorial, durant el període gener-setembre, a Barcelona s'han presentat un total de 631 expedients, dels quals 5 han sigut arbitratges, 413 han sigut conciliacions i 213 mediacions.

Interanualment, el total d'expedients s'ha incrementat en un 7,86% (46 expedients), registrant-se un decreixement en les conciliacions i un increment en els arbitratges i les mediacions. En aquest sentit, les conciliacions s'han reduït en un 2,59%, els arbitratges s'han incrementat en un 150% i les mediacions s'han incrementat en un 33,96%.

A Girona, durant el període gener-setembre s'han presentat un total de 33 expedients, dels quals 25 han sigut conciliacions i 8 mediacions.

Interanualment, el total d'expedients ha disminuït en un 5,71% (-2 expedients) respecte el mateix període del 2018, degut a que s'han presentat dos conciliacions menys (-7,41%), i les mediacions s'han mantingut (8 expedients) i no s'ha presentat cap arbitratge.

⁹ Cost salarial per hora, per Comunitat Autònoma. INE

A Lleida, durant el període gener-setembre, s'han presentat un total de 19 expedients, dels quals 1 ha sigut un arbitratge, 12 han sigut conciliacions i 6 mediacions.

Interanualment, el total d'expedients s'ha incrementat en un 11,76%, atès que s'han presentat 2 procediments més. Concretament s'ha presentat: 1 arbitratge (l'any anterior no s'havia presentat cap), 2 conciliacions menys (14,29%) i 3 mediacions més (100%).

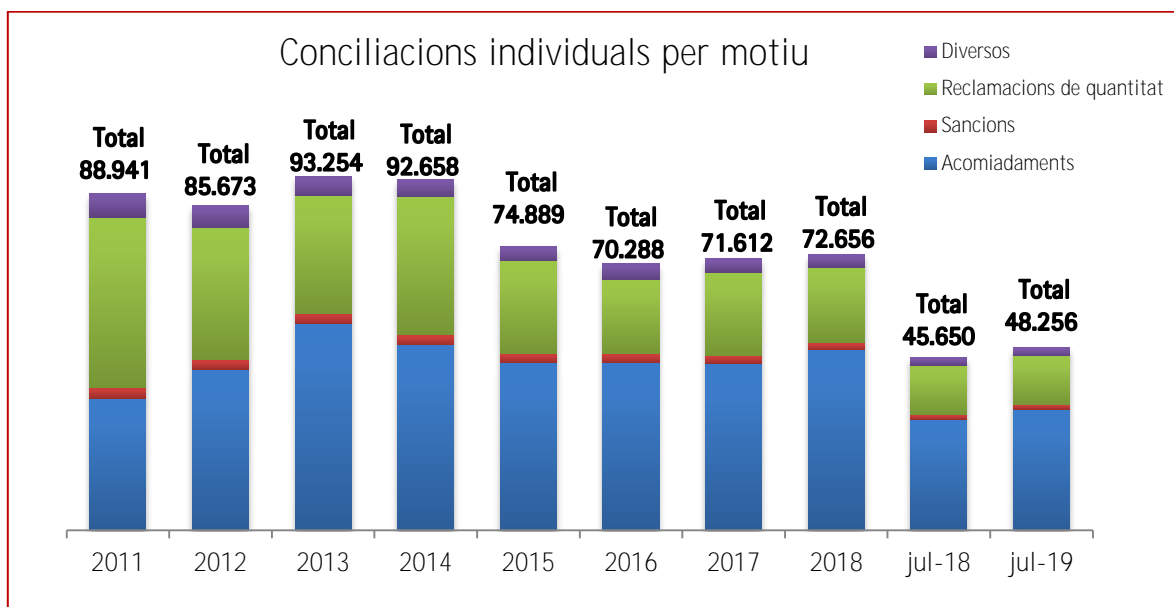
A Tarragona, durant el període gener-setembre, s'han presentat un total de 54 expedients, dels quals 24 han sigut conciliacions i 30 mediacions.

Interanualment, el total d'expedients s'ha incrementat en un 45,95% (17 expedients més), concretament 3 conciliacions més (14,29%) i 14 mediacions (87,50%).

2.6.2. Servei de Mediació, Arbitratge i Conciliació (SMAC)

a) Conciliacions individuals

Fins al mes de juliol de 2019 s'han produït 48.256 conciliacions individuals a Catalunya, un 5,7% més respecte al mateix període de 2018, que hi van haver 45.650 conciliacions individuals.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

Segons la forma d'acabament, del total de 48.256 conciliacions, 20.735 (42,97%) han estat amb avenença, per contra, 14.595 (30,24%) han estat sense avenença. A més, 10.613 conciliacions han acabat intentades sense efecte, 1.056 s'han considerat no presentades i 1.2573 desistides i altres.

A continuació, es mostra un quadre comparatiu entre 2019 i 2018, del nombre total de conciliacions i la forma d'acabament:

	Amb avenença	Sense avenença	Intentades sense efectes	Considerades no presentades	Desistides i altres	Total
Acumulat juliol 2019	20.735	14.595	10.613	1.056	1.257	48.256
Acumulat juliol 2018	19.282	14.251	9.973	976	1.168	45.650
Variació Interanual	7,5	2,4	6,4	8,2	7,6	5,7

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

Per demarcació territorial, a la província de Barcelona fins el mes de juliol de 2019 van haver-hi 39.103 conciliacions individuals, el que suposa una variació del 4% respecte al 2018.

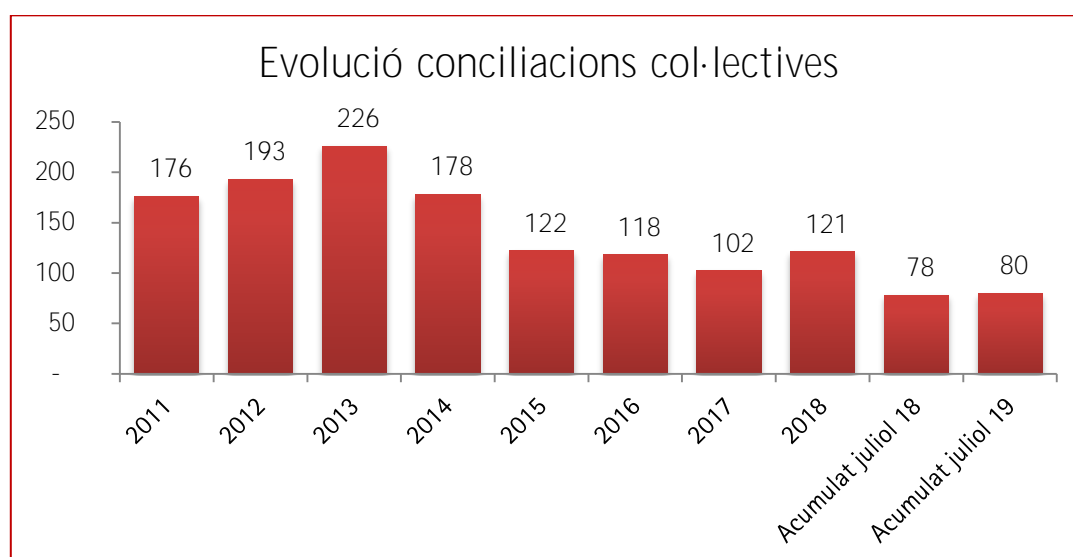
A la província de Girona, van haver-hi 3.166 conciliacions individuals, en comparació a l'any anterior, s'ha produït una variació del 14,8%.

A Lleida, van haver-hi 2.126 conciliacions individuals, augmentant així el nombre de conciliacions un 21,9%.

Per últim, a la província de Tarragona, van produir-se 3.861 conciliacions individuals, el que suposa un 9,2% més.

a) Conciliacions col·lectives

L'Estadística de Conciliacions Laborals de l'Observatori de Treball i Model Productiu, estima que fins el mes de juliol 2019, van haver-hi 80 conflictes col·lectius en el Servei de Mediació, Arbitratge i Conciliació, fet que suposa una variació del 2,6% respecte a l'any anterior (2 conflictes més).

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

Els 80 conflictes col·lectius, van afectar en total a 96 empreses i a 46.353 treballadors. Amb una variació interanual del -97,3% i del -43,7% respectivament.

Període	Conflictes col·lectius	Empreses afectades	Treballadors afectats
2011	176	196	68.867
2012	193	207	134.831
2013	226	16.038	404.127
2014	178	190	68.379
2015	122	124	114.979
2016	118	126	65.182
2017	102	129	66.503
2018	121	3.596	
Acumulat juliol 19	80	96	46.353
Acumulat juliol 18	78	3.548	82.282
Variació	-2,6%	-97,3%	-43,7%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

Per sectors, el 56,34% de conflictes col·lectius van afectar al sector Serveis, el 40,85% a la Indústria i el 2,82% a l'agricultura.

Per àmbit territorial, fins al mes de juliol de 2019, s'han produït 53 conflictes col·lectius a Barcelona, 5 a Girona, 2 a Lleida i 20 a Tarragona.

Demarcació territorial	Conflictes col·lectius	Empreses afectades	Treballadors afectats
Barcelona	53	60	45.663
Girona	5	5	248
Lleida	2	2	72
Tarragona	20	29	375

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Observatori del Treball i Model Productiu.

2.7 ABSENTISME LABORAL

Presentació

S'observa com els ritmes de creixement de l'ocupació comencen a ser més moderats, en la línia amb l'evolució de l'activitat econòmica. No obstant això, les ràtios d'absentisme laboral amb caràcter general repunten de forma notable, molt per sobre de la resta de variables econòmiques i d'ocupació.

Tanmateix, cal advertir que encara és aviat per analitzar l'impacte que poden tenir alguns canvis normatius de finals de 2018 i principis de 2019, com el registre de la jornada o les polítiques de coresponsabilitat, però la creixent evolució sembla ser una realitat que exigeix no només d'un anàlisi com el que presentem a continuació, sinó també d'una immediata intervenció normativa. És per això, que en aquest apartat incorporem propostes de Foment del Treball en la matèria.

És necessària la reflexió sobre el model de productivitat i competitivitat al que volem aspirar i per això no es pot deixar d'analitzar un fenomen com és l'absentisme laboral.

2.7.1 Situació primer trimestre 2019.

L'absentisme laboral es defineix com l'absència del treballador al seu lloc de feina quan estava prevista la seva presència. És un problema greu per les empreses catalanes i espanyoles amb un impacte directe a la productivitat i els costos empresarials.

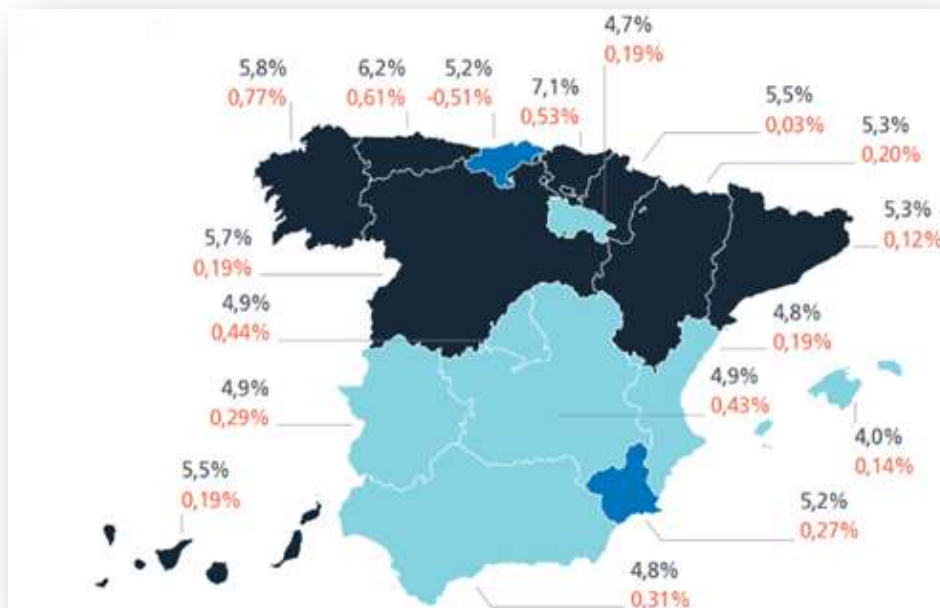
Després de la recollida de dades procedents de l'Enquesta trimestral de costos laborals de l'Institut Nacional d'Estadística (INE), s'obtenen uns resultats en què Ranstand Research els recull i els analitza en el butlletí trimestral centrat en els estudis de les principals magnituds vinculades a l'absentisme laboral.

L'absentisme en el sentit ampli de la paraula inclou totes les causes de l'absència d'assistir al lloc de feina, des d'una baixa mèdica a la resta d'absències.

Les dades corresponents del primer trimestre del 2019 evidencien que l'absentisme ha provocat una pèrdua d'un 5,2% de les hores pactades, mentre que l'absentisme no justificat ha suposat una pèrdua d'un 1,4% de les hores pactades. Els percentatges esmentats prèviament equivalen en mitjana en que cada dia un total de 267.000 persones no assisteixen al seu lloc de feina de forma injustificada i un total de 747.000 persones en mitjana, al dia, estan de baixa mèdica durant el primer trimestre de l'any.

A continuació s'exposa un gràfic de l'absentisme laboral per comunitats autònomes en tots els sectors d'activitat corresponent al primer trimestre del 2019.

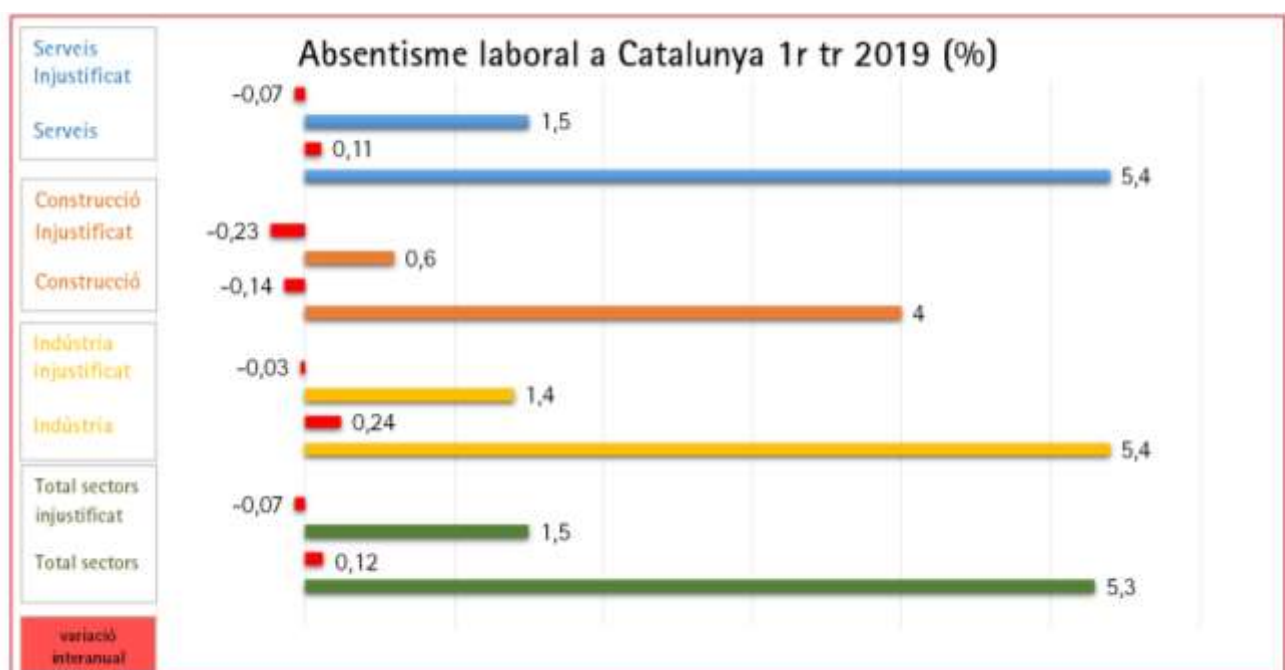

Font: Randstad

Al primer trimestre de l'any, la taxa d'absentisme a Catalunya se situa en el 5,3% amb una variació interanual del 0,12%. Situant-se entre les Comunitats Autònomes que es troben per sobre de la mitjana d'Espanya, que és del 5,2%. L'absentisme injustificat se situa en el 1,5%.

Per sectors econòmics, el sector industrial i els serveis tenen el major índex d'absentisme (5,4%). Sent la construcció la que menys absentisme en té (4%), també del injustificat (0,6%).

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de Randstad Research.

2.7.2 Evolució de l'Absentisme a Espanya.

A Espanya, durant el 2018 es van perdre cada mes, més de 100 milions d'hores de treball. Traduït a valor econòmic, la pèrdua total d'hores arriba a prop de 1.350 milions, davant dels 1.250 milions de 2017. Considerant l'absentisme com tota absència del lloc de treball i dels deures vinculats al mateix, es tracta d'un fenomen social, econòmic i laboral que afecta de manera directa a la nostra societat i al sistema productiu.

Concretament, ha suposat durant l'últim any uns costos directes de 5.400 milions d'euros, el que suposa el 0,4% del PIB. Fent una estimació prudent, l'absentisme laboral té un cost de 344€/any per empleat.¹⁰

Les estadístiques oficials no proporcionen dades que mesurin de forma directa l'absentisme laboral. No obstant això, a partir de les dades de l'Enquesta Trimestral de Costos Laborals (en endavant, ETCL), poden estimar-se les taxes d'absentisme.

La taxa d'absentisme es defineix com el percentatge d'hores no treballades (no inclou vacances, festius, ni les hores perdudes derivades d'un Expedient de Regulació Temporal) respecte a la jornada pactada efectiva.

La taxa d'absentisme estimada a partir de les dades de la ETCL augmenta entre els anys 2000 i 2007, per estabilitzar-se i reduir-se lleugerament entre 2008 i 2011, produint-se una baixada més profunda en 2012 i 2013. De 2014 al 2017, es va produir un repunt, pujant al 5%, és a dir, augmenta un 21%. L'any 2018, es situa al 5,3% el que la situa novament en un màxim històric.

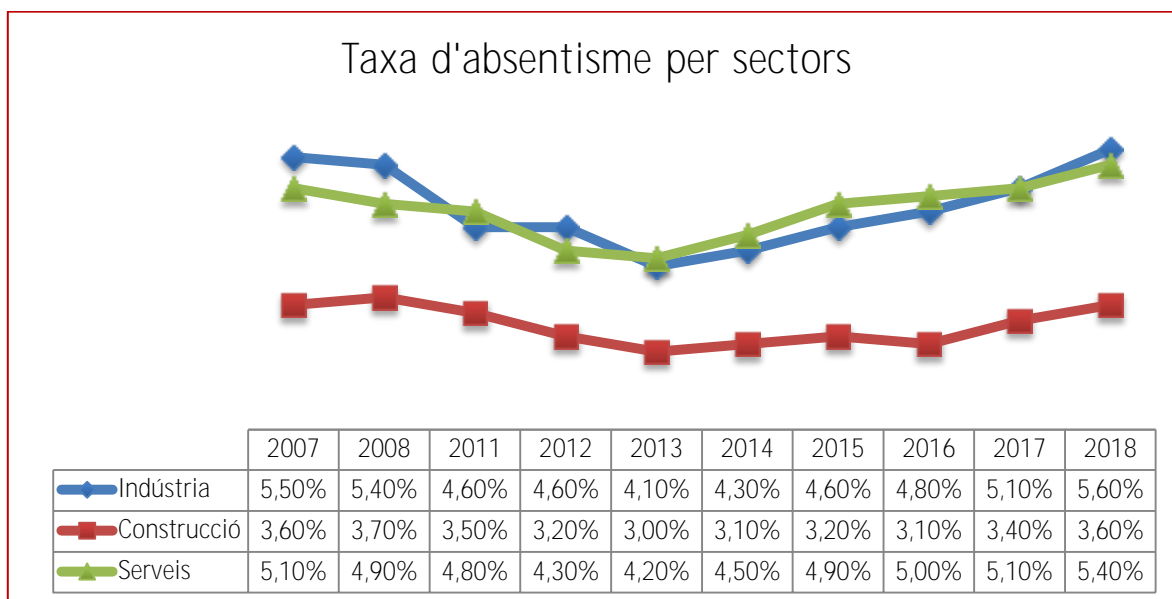
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'INE.

Les hores no treballades per absentisme segueixen una tendència relacionada al nivell de l'activitat econòmica, arribant al 2018 a la xifra més elevada des del 2009; 87 hores anuals per treballador.

¹⁰ Font: "VIII Informe Adecco sobre Absentismo"

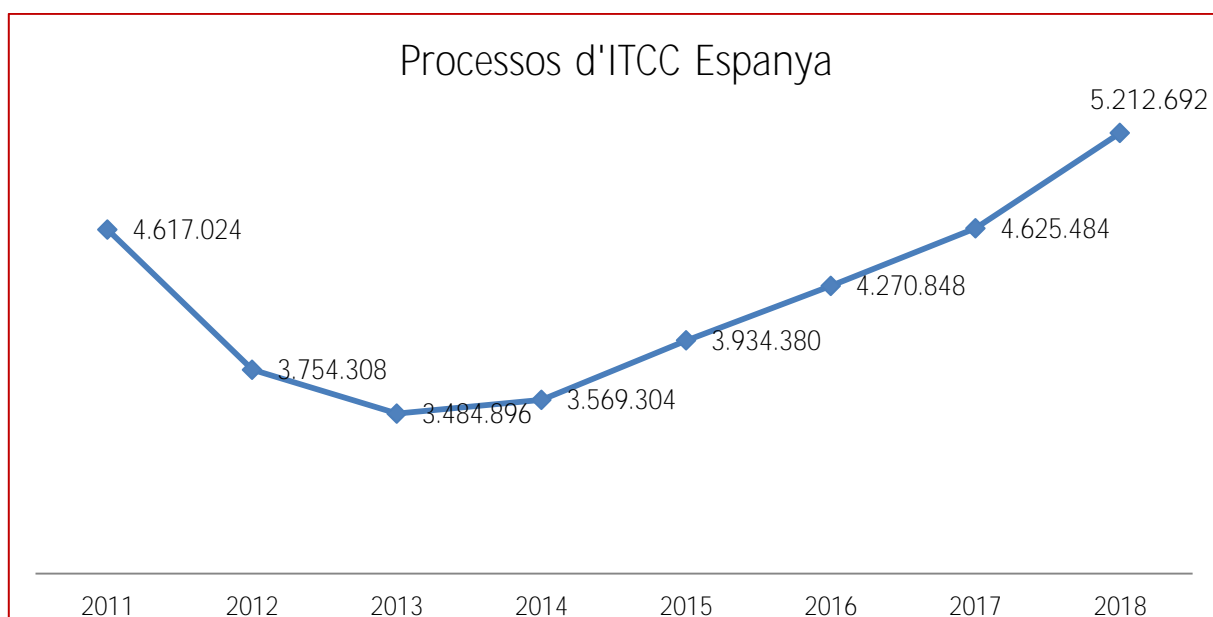
Segons el sector, la indústria segueix sent el sector que presenta més hores perdudes per absentisme, situant-se al 2018 en 99 hores per treballador i any, tot i que en el sector serveis l'evolució de les hores no treballades per absentisme semblen vincular-se amb el creixement econòmic, arribant fins a les 85 hores anuals. En el sector de la construcció s'han perdut 65 hores anuals per assalariat.

Pel que fa a la **taxa d'absentisme**, la indústria mostra la taxa d'absentisme més elevada amb un 5,6% (+0,5pp respecte 2017), mentre que la construcció presenta la situació contrària amb un 3,6%. El sector serveis arriba al seu màxim històric amb un 5,4% (0,3pp més).

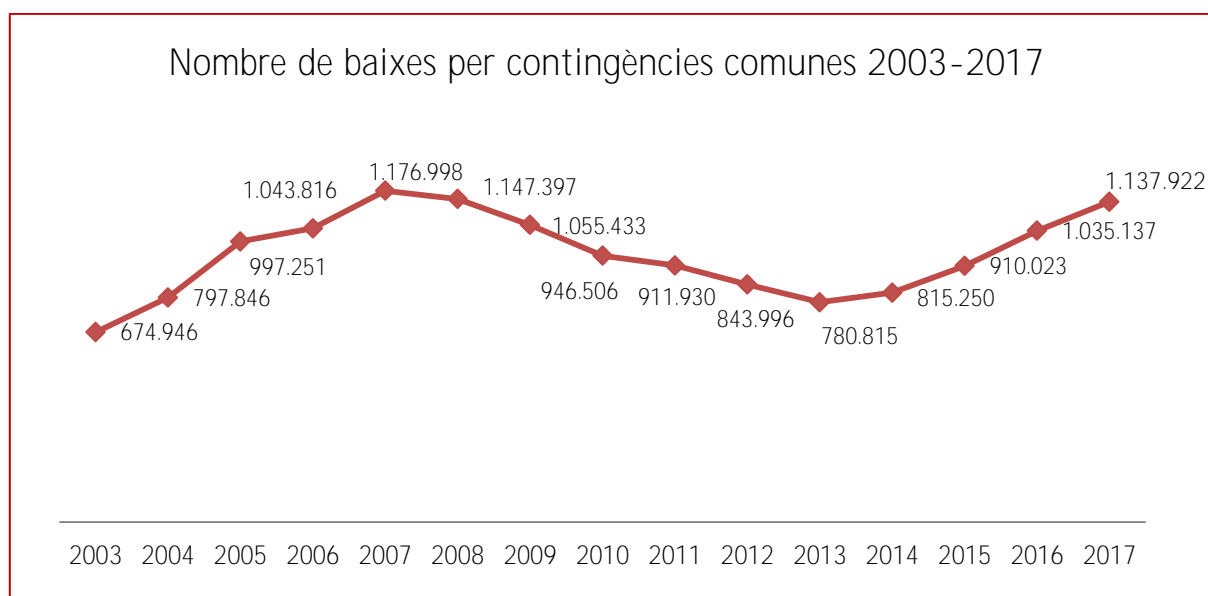
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ETCL. INE

D'altra banda, el factor determinant de la taxa d'absentisme resulta ser el nombre d'hores no treballades per Incapacitat Temporal (en endavant IT). Al 2018 s'han produït 5.212.692 processos d'Incapacitat Temporal per Contingències Comunes, un 12,7% més respecte 2017.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del VIII Informe Adecco Absentisme

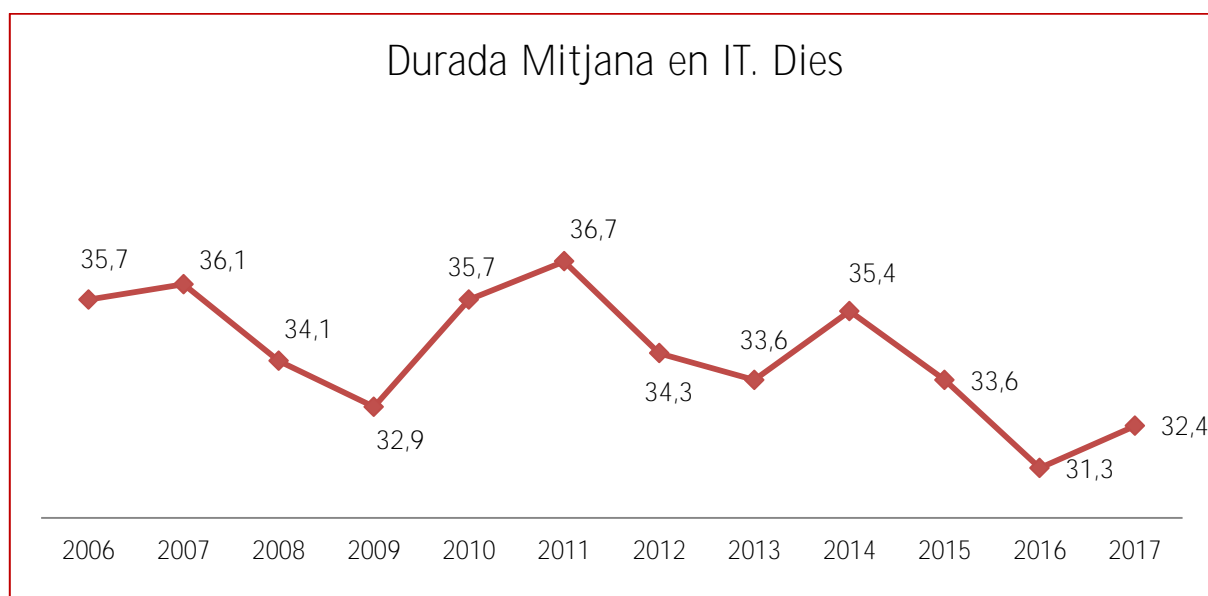
2.7.3 Evolució de la Incapacitat Laboral per contingències comunes a Catalunya

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ICAM.

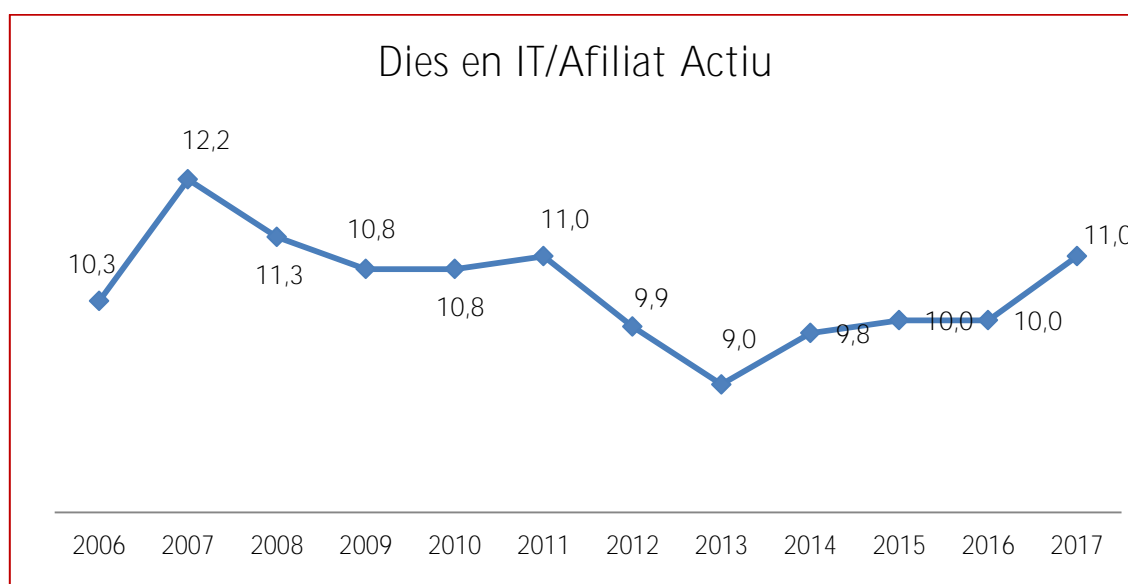
Segons les dades dels informes anuals de l'Institut Català d'Avaluacions Mèdiques (ICAM), i com es pot observar en el gràfic anterior la situació de la IT per contingències comunes a Catalunya, ha estat creixent fins a l'any 2007, a partir del qual s'ha produït una disminució constant entre els anys 2008-2013, coincidint amb els anys de crisi econòmica. En canvi, a partir del 2014, es produeix de nou un creixement constant de les baixes d'IT.

52

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ICAM.

La durada mitjana de dies en IT, de l'any 2017 se situa en 32,4 dies, el que suposa un increment del 3,5% respecte l'any anterior. No obstant això, en anys com 2010, 2011 o 2014 va ser encara superior, amb 35,7, 36,7 i 35,4 dies respectivament.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ICAM.

Els dies per IT per cada afiliat actiu, van disminuir a partir del 2011, situant-se en el seu mínim en 9 dies l'any 2013, no obstant això, a partir d'aquest any ha tornat a incrementar-se i l'any 2017 es va tornar a situar en 11 dies de IT per cada afiliat actiu a Catalunya.

Per sexe i edat mitjana, l'evolució de la IT a Catalunya ha estat la següent:

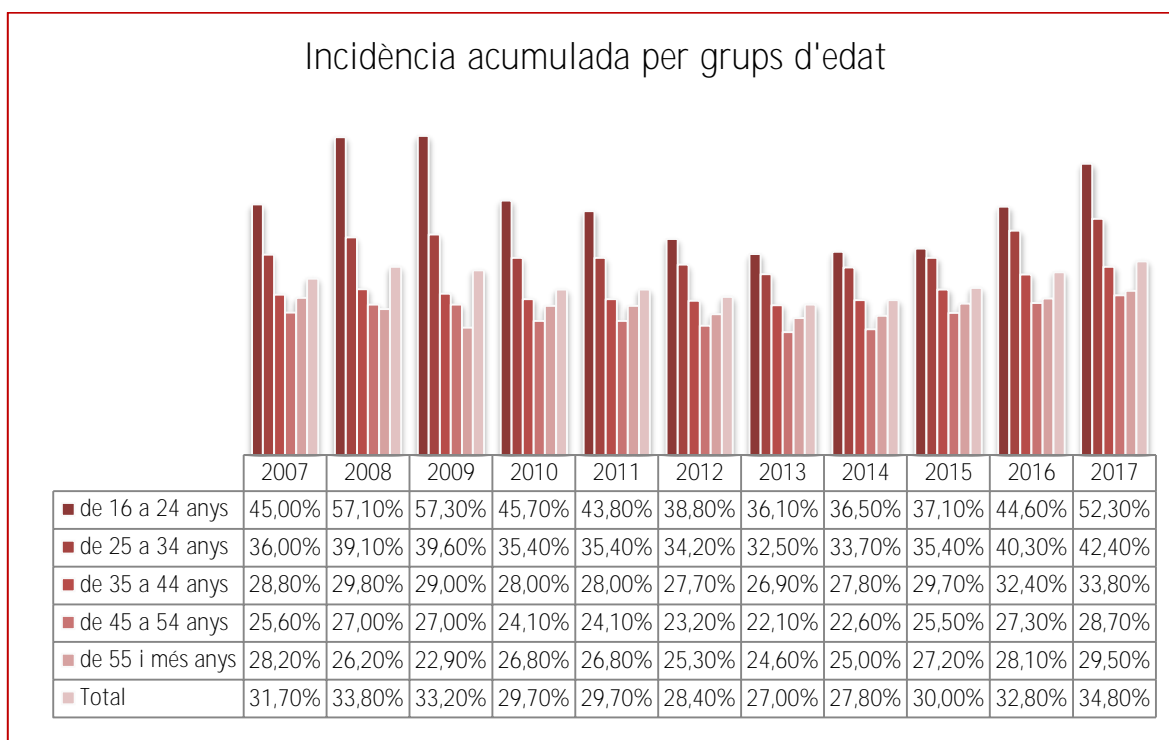
Període	HOMES	Edat Mitjana	DONES	Edat Mitjana	Total	Edat Mitjana
						Total
2007	591.181	37,4	585.817	36,9	1.176.998	37,2
2008	558.583	37,9	588.814	37,2	1.147.397	37,5
2009	490.980	38,7	564.453	38,3	1.055.433	38,3
2010	431.576	39,4	514.930	38,5	946.506	38,9
2011	411.171	39,8	500.759	39,0	911.930	39,4
2012	374.965	40,7	469.031	40,0	843.996	40,3
2013	343.272	41,4	437.543	40,5	780.815	40,9
2014	356.753	41,4	458.497	40,6	815.250	41,0
2015	402.376	41,3	507.647	40,7	910.023	41,0
2016	461.190	40,8	573.947	40,5	1.035.137	40,6
2017	512.888	40,6	625.034	40,4	1.137.922	40,5

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ICAM.

Com es pot observar en el quadre anterior, l'edat mitjana té una tendència ascendent en els darrers anys, passant de ser de 37,2 en 2007, a 40,5 l'any 2017, i la seva desviació és similar en homes i dones.

Per grups d'edat, la incidència de les baixes per 100 treballadors afiliats és més elevada en el grup de 16 a 24 anys i va disminuint amb l'edat. En el següent gràfic es pot apreciar com en tots els grups d'edat la incidència de les baixes ha seguit la mateixa evolució, primerament amb un increment de

l'any 2007 al 2008, a partir del qual ha anat disminuint fins al 2013. A partir de 2014 ha tornat a incrementar-se la incidència en tots els grups d'edat.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ICAM.

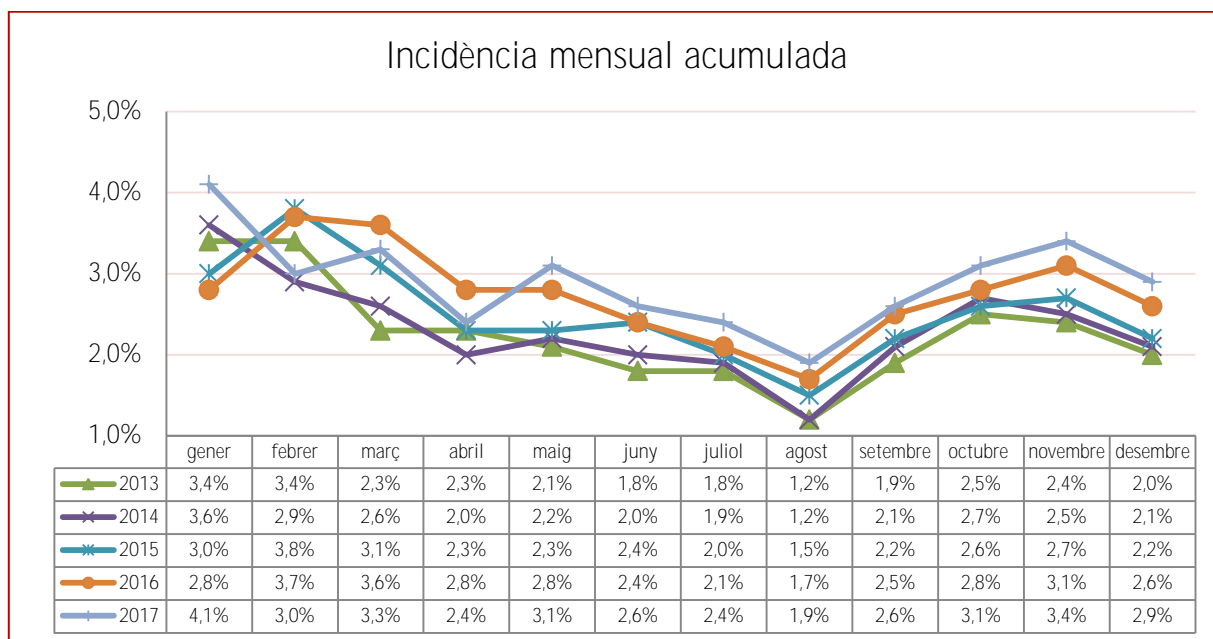
L'augment global de la incidència acumulada del 2017 respecte del 2016, és del 5,8%. El grup d'edat on augmenta més la incidència acumulada és el grup de 16-24 anys.

54

No obstant, la durada mitjana d'IT és inferior en els grup d'edat de 16 a 24 anys (11,8 dies) que a la resta de grups d'edat (20 dies de 25-34 anys, 28,8 dies de 35 a 44 anys, 42,4 dies de 45 a 54 anys i 64,4 dies de 55 o més anys).

Segons el mes, trobem que al 2017 els mesos amb més incidència de baixes són gener, novembre i març. El mes amb menys incidència del 2009 al 2017, és el mes d'agost, tot i que, amb caràcter general també són baixos els mesos de juny, juliol i setembre.

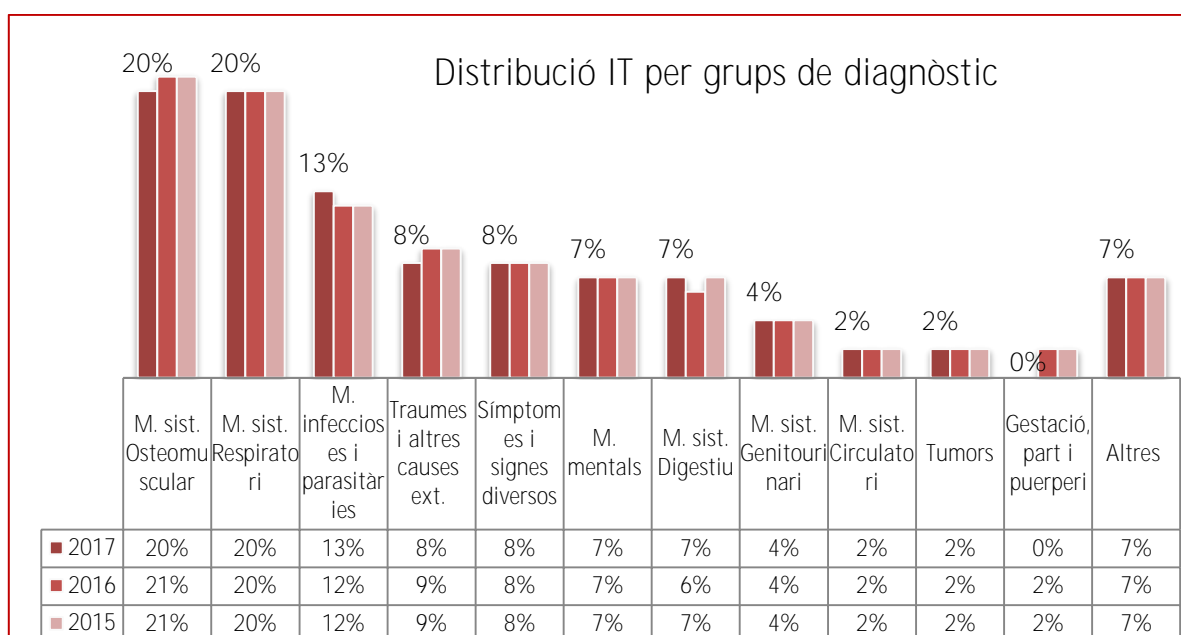
L'any 2017 presenta una incidència acumulada superior a la del 2016, amb un 5,8% d'increment.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ICAM.

La distribució dels principals grups de diagnòstics de 2017, és molt similar a la distribució d'anys anteriors. Les malalties osteomusculars ocupen el primer lloc i les malalties respiratòries ocupen el segon. Les malalties mentals representen el 7,1%.

No obstant això, s'han de destacar algunes variacions, com per exemple que l'any 2009 es va produir un increment significatiu de les malalties relacionades amb el sistema respiratori, tot i que als anys següents torna a estar al voltant del 20%. Respecte a les malalties infeccioses, l'any 2010 es produeix un increment respecte a l'any anterior de 6 punts, no obstant això l'any 2011 torna a situar-se en el 10%. Quant a les malalties del sistema digestiu han experimentat l'únic increment significatiu, passant del 5% en 2008 al 7% en 2014. La resta de grups ha mantingut un comportament constant durant el període 2008-2014.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ICAM.

Segons l'àmbit territorial, l'augment de la incidència respecte a l'any 2016, s'observa a totes les províncies, especialment a Tarragona, tal com mostra el següent quadre:

Província	Incidència 2017	Incidència 2016	Variació 16-17
Barcelona	36,9%	34,9%	5,9%
Girona	26,2%	25,0%	4,9%
Lleida	23,8%	22,4%	6,1%
Tarragona	32,5%	30,8%	5,6%
Total	34,8%	32,8%	5,8%

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'ICAM.

2.7.4 Conclusions i propostes

Tal i com es va posar de manifest en el darrer Informe de Conjuntura Econòmica de Foment del Treball presentat el passat mes de setembre s'estima que es moderarà el creixement de l'economia espanyola i catalana de cara al segon semestre, després d'un inici d'any millor de l'esperat. La demanda domèstica continuarà sent el factor d'impuls de l'economia, encara que la reducció del ritme de **creació d'ocupació també l'afectarà més endavant**. Tanmateix, en el mercat de treball espanyol i català continua augmentant l'ocupació i l'afiliació, en un context de creixement de la població activa. No obstant això, els ritmes de creixement de l'ocupació observats comencen a ser més moderats, en línia amb l'evolució de l'activitat econòmica.

56

Tanmateix, la taxa d'absentisme estimada a partir de les dades de la ETCL augmenta entre els anys 2000 i 2007, per establir-se i reduir-se lleugerament entre 2008 i 2011, produint-se una baixada més profunda en 2012 i 2013. De 2014 al 2017, es va produir un repunt, pujant al 5%, és a dir, augmenta un 21%. L'any 2018, es situa al 5,3% el que la situa novament en un màxim històric, tot i el **context de moderació de creixement de l'economia i de l'ocupació**.

En el darrer Acord Interprofessional de Catalunya 2018-2020 signat per les organitzacions empresarials i sindicals més representatives a Catalunya ja es va expressar que la problemàtica de **l'absentisme laboral és un factor de preocupació per a les empreses i les persones treballadores** pels perjudicis en les despeses directes i indirectes que a ambdós els hi genera.

Per a les persones treballadores suposa una modificació en el desenvolupament de la seva feina que **afecta la seva qualitat de vida, provocada per la pèrdua de salut i d'ingressos**.

Per a les empreses suposa la pèrdua de jornades laborals, descens de productivitat, retard en el ritme de treball com a conseqüència de **la reducció de mà d'obra, sobrecàrrega de treball sobre els recursos humans disponibles, pèrdues de producció, qualitat inferior, etc.**, i una incidència negativa en els costos laborals, perjudicant amb això la competitivitat empresarial.

Les situacions que originen l'absentisme són diverses i comporten que s'hagi d'actuar en diversos fronts, tant pel que fa a canvis legislatius, com a través d'una gestió més eficient dels diferents

organismes competents en aquesta matèria, així com, mitjançant la implicació d'empreses i persones treballadores, en els àmbits que els hi pertoca.

S'ha de reconèixer que treballar moltes hores però amb una mala organització del treball, que suposi un gran nombre d'hores improductives, hores de mera presència, amb horaris irracionals, i que generen al seu torn, insatisfacció i desmotivació en el treballador, dona com a resultat una pèrdua notòria de la productivitat per hora treballada (per tant hem de fer front al presencialisme). En aquest sentit, **constatar que l'absentisme laboral és un dels principals problemes que tenen les nostres empreses i que afecten de forma més directa a la productivitat.**

Des d'alguns àmbits es pretén vincular l'absentisme laboral amb el dèficit en la conciliació de la vida familiar i laboral. És a dir, es reconeix que una part gens menyspreable dels índexs d'absentisme laboral com a conseqüència de les baixes per IT corresponen a les denominades "baixes socials". És a dir, baixes mèdiques que se sol·liciten per cobrir necessitats socials dels treballadors (com a cures de fills o majors dependents, acompanyament de familiars al metge, etc.).

Obviament, és inacceptable que es realitzi aquesta vinculació, ara bé malgrat que és inadmissible el frau de la concessió de baixes mèdiques en els supòsits denominats com "baixes socials", sí que ha de servir la situació exposada per valorar l'existència d'un problema com a conseqüència de que, probablement, determinades necessitats de caràcter social i de conciliació de la vida familiar i laboral no estan resoltes satisfactòriament i es busquen vies de fuga inadequades i nocives per a la competitivitat de les empreses i dels pressupostos públics.

En aquest Informe hem volgut analitzar la problemàtica de l'absentisme laboral, donat que és un dels principals factors de preocupació per les empreses pels perjudicis en les despeses directes i indirectes que genera. Les primeres per la pèrdua de les jornades laborals que representen els procediments de baixa per absentisme, tot afegint els costos directes associats, i les segones, pel retard en el ritme de treball com a conseqüència de la reducció de mà d'obra, sobrecàrrega de treball sobre els recursos humans disponibles, pèrdues de producció, qualitat inferior, etc.

Per tant, són diferents factors els que influeixen en l'absentisme: els vinculats amb l'empresa, amb les condicions de treball, amb el propi treballador i amb el mercat de treball. Però també, amb la responsabilitat de les Administracions Públiques implicades donat que la societat assumeix una sèrie de costos de diferents naturalesa: atenció mèdica i pagament de prestacions.

Les situacions que originen l'absentisme són diverses i comporten que s'hagi d'actuar en diversos fronts, tant a nivell de canvis legislatius, com a través d'una gestió més eficient dels diferents organismes competents en aquesta matèria, així com, mitjançant la implicació d'empreses i treballadors en els àmbits que els hi pertoca.

En aquest sentit, des de Foment del Treball Nacional es realitzen les següents propostes en la matèria:

1. Potenciar les mesures de control i eficàcia de la incapacitat temporal de curta durada.
2. Supressió de l'obligació empresarial del pagament de la prestació des del 4t al 15è dia de la baixa.
3. Fomentar els canals de comunicació que afavoreixin les interrelacions entre el personal mèdic

dels Serveis Públics de Salut i els serveis mèdics de Mútues i empreses.

4. Control de les llistes d'espera amb l'objectiu de reduir-les evitant costos a les empreses en la gestió de la incapacitat temporal.
5. Reconeixement de competències a les Mútues per a expedir altes metgesses en tots els supòsits.
6. Potenciar la subscripció de convenis entre l'Administració General de l'Estat i les Mútues per a la realització de proves mèdiques i intervencions quirúrgiques per les Mútues quan el cost sigui igual o inferior al cost de la previsió de la baixa.
7. Facilitar l'expedició de receptes mèdiques a l'empresa pels metges d'empresa.
8. **Potenciar els recursos i actuacions de l'ICAM, i la seva coordinació amb les empreses.**

Per últim, des de Foment estem desenvolupant un estudi on col·laboren les mútues per tal de disposar d'un sistema d'indicadors d'absentisme laboral que aportarà les taxes d'absentisme a les empreses desglossades per causes i altres factors, a l'efecte d'establir un sistema real i eficaç de detecció de l'absentisme. Així mateix, s'elaboraran i elevaran propostes a les administracions públiques competents (Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, Departament de Salut, Institut Català d'Avaluacions Mèdiques i Instituto Nacional de la Seguridad Social) i a les pròpies empreses.

NOTA METODOLÒGICA

L'objectiu de la present Nota Metodològica és explicar de quina forma s'obtenen els indicadors que es mostren a cada apartat i com han de ser interpretats, segons la font utilitzada.

Per aquest informe del mes de maig, les dades que s'han treballat són les següents:

1. Ocupació (Atur, Afiliació i EPA): Les dades generals d'ocupació es fan públiques el segon dia hàbil de cada mes, pel Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social.

Per altra banda, les dades de l'Enquesta de Població Activa, s'obtenen de l'Observatori del Treball i Model Productiu, a partir de les dades de l'Institut Nacional d'Estadística, i segons el calendari de publicacions de l'INE.

2. Contractació: Les dades detallades de Catalunya i províncies sobre contractació laboral que s'obtenen del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social, es fan públiques durant la primera setmana del mes.
3. Negociació Col·lectiva: Les dades sobre la Negociació Col·lectiva a Catalunya, s'obtenen del Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social.
4. **Expedients de Regulació d'Ocupació:** Les dades sobre Expedients de Regulació d'Ocupació, s'obtenen de l'Observatori del Treball i Model Productiu, que es publiquen entre el dia 15 i 20 de cada mes.
5. Solució Extrajudicial de Conflictes: Les dades sobre Solució Extrajudicial de Conflictes, s'obtenen de dues fonts diferents; les corresponents al Servei de Mediació, Arbitratge i Conciliació (SMAC), s'obtenen de l'Observatori del Treball i Model Productiu i les relatives als procediments del Tribunal Laboral de Catalunya, s'obtenen del mateix organisme. En quant a les primeres, es publiquen cada mes. En quant a les dades del TLC, ens les fan arribar des del propi organisme entre el dia 1 i 2 de cada mes.
6. Conflictivitat laboral: Les dades sobre Conflictivitat Laboral, s'obtenen de l'Observatori del Treball i Model Productiu, així com del Informe sobre conflictivitat laboral de la CEOE.
7. Absentisme Laboral: S'ha utilitzat dades de l'Enquesta Trimestral de Costos Laborals de l'INE, l'Informe de Randstad i el VIII Informe Adecco d'Absentisme.